

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

MINDER
OM
TRE GENERATIONER
BERETTET
AF
FASTER FIE

MINDER
OM
TRE GENERATIONER
BERETTET
AF
FASTER FIE

*Mens Graven kastes, Vuggen gynger,
og Liv udsletter Dødens Spor,
saa immer sig igen forynger
hver ædel Slægt i Syd og Nord,
og Mindet som Guds Miskundhed
forplanter sig i tusind' Led.*

Grundtvig.

F O R O R D

Disse Slægtsoptegnelser er oprindelig samlede og nedskrevne paa Opfordring af *Tage Hansen* og for at supplere *Ove Bøghs* Slægtsbog, som *Tage* havde anskaffet sig. Jeg udsender dog nu mine Optegnelser som Gave til mine kære Søskende og deres Børn haabende, I vil modtage og læse dem med Overbærenhed.

Jeg sender en kærlig Hilsen til jer alle.

Silkeborg, d. 18. September 1932.

»Faster *Fie*«.

I »Jens Norges Slægt«, udarbejdet af Ove Bøgh,

findes under Mærket G2:

Johanne Birgitte Petersen * ²⁵/₁₀ 1834 i Ebeltoft
† ¹⁷/₇ 1910 i Silkeborg
○ ⁸/₇ 1859 i Ebeltoft med

Christian Peter Hansen * ¹⁰/₈ 1834, † ¹⁷/₁₁ 1896 i Silkeborg.

Det er dine Bedsteforældre, kære Tage, altsaa din Farfar og din Farmor. Din Bedstefar husker du ikke, du var jo kun godt eet Aar, da han døde; men du var ham til megen Glæde i hans sidste Leveaar. Hver Morgen gjorde din Moder dig tidligt i Stand og bar dig saa op til Bedstefar og Bedstemor, der dengang havde Soveværelse paa Kvisten i Huset paa Bakken. Bedstemor var oppe og tog imod dig, mens Bedstefar — den tidligere Morgenmand — endnu maatte ligge et Par Timer. Du rakte med Fryd Armene mod Bedstefar, og snart sad du i Sengen hos ham inde i hans Arm, mens Bedstemor dækkede op for jer; og i Fællesskab nød I tre gode Venner jeres Morgenmaaltid. — Men der kom jo tunge Dage med Bedstefars Sygdom, da du ikke kunde komme til ham. Og da du en Søndags morgen efter hans Død igen blev baaret op paa Kvisten, hvor Bedstemor og jeg nu tog imod dig, saa du forundret paa os og paa Bedstefars Seng og sagde: »borte«.

Jeg ønsker inderligt, jeg kunde give en sand og ægte Fremstilling af jeres gode Bedsteforældre, af deres smukke Samliv, der hvilede paa trofast Kærlighed, og af Hjemmet, de i Fællesskab byggede op ofte gennem Kamp og Slid og megen Møje; men Fars og Mors lyse Sind, deres inderlige Tro og Fortrøstning til Gud og dertil deres store Sangglæde bar igennem det alt sammen. — Vi Børn voksede op i et Hjem, hvor Alvor og Gammen kunde godt sammen; lyse og glade Minder tog vi med ud derfra, og altid droges vi med Længsel tilbage til det igen.

Lidt om Faders Slægt.

Faders Bedstefar (Farfar), *Hans Christian Hansen*, var født i eller ved Stavanger i Norge. Han aftjente sin Værnepligt i Helsingør omkring ved Aar 1800. I 12 Aar var han Soldat. I Helsingør giftede han sig med en Bondepige fra Kulsviereggen og ernærede sig som Skomager. Han var med i Slaget paa Kongedybet d. 2. April 1801. Fem Dage efter — den 7. April 1801 — blev hans første Barn, min Farfader, Niels Hansen, født. — Bedstefar fortalte mig ofte paa sine gamle Dage om sit Hjem i Helsingør, om sine Forældre og eneste Broder, der døde som ung, mest dog om sin Fader, som han agtede og elskede højt. Han var høj, lys og kraftig. »Han havde en Haand som en Tallerken«, sagde Bedstefar, og han vovede derfor aldrig, skønt han var meget hidsig, at give sine Børn »en Vinge« af Frygt for, at han med sine Kæmpekræfter skulde slaa dem fordærvet. — Bedstefar vilde være Maler og kom i Lære i sin Fødeby. Her arbejdede han meget under sin Mester paa Kronborg, hvis hemmelighedsfulde Dybder og høje Taarne han kom til at kende lige godt og aldrig kunde blive træt af at fortælle om. Her hjalp han ogsaa til med at male Kulisser og Decorationer til Slottets Teater, hvorpaa unge Officerer opførte Oehlenschlägerske Tragedier. Endnu som 80-aarig kunde Bedstefar med sin smukke fyldige nu lidt rystende Stemme fremsige Brudstykker af Axel og Valborg, ligesom jeg husker, han sang hele »Ved Toldboden steg en Matros i Land« og »Søren Kanne«, begge med samme Melodi.

Efter endt Læretid kom Bedstefar til Aarhus, hvor han arbejdede som Svend i flere Aar hos en Malermester Bøgh. I flere Aar var Bedstefar den eneste Malersvend i Aarhus. Her blev han forlovet med Bedstemor, Ane Marie Larsen. Hun var Datter af »Avlsmand, Studehandler og Brændevinsbrænder Peter Larsen af Aarhus«. Han boede paa Vester-gade i et stort, gult Bindingsværks-Hus, som, da Onkel Carl i 1897 fortalte mig dette, stod der endnu.

I Aarhus Borgerkabsprotokol staar der:

»Mandag den 12. Marts 1798 løste Peder Laursen, 30 Aar gl. født i Galten ved Aarhus, Borgerkab som Avlsmand«.

Bedstefar fortalte, at Oldefar Peder Larsen vilde have sine Børn fødte udenfor Bondestanden for Værnepligtens Skyld; derfor var han flyttet fra Galten til Aarhus.

I Aarhus Domkirkes Kontra-Ministerial. Pr. 1801—18 staar:

»1807, Peder Laurtzen, Avlsmand og Hustru Ane Pedersdatter deres Datter Ane Marie ved Daaben, født 16. Juni«.

Bedstemor fejrede dog altid sin Fødselsdag Pinselørdag, den kunde saa falde, naar den vilde. Hun mente nemlig, at hun var født en Pinselørdag.

I Galten Kirkebog staar der:

Trolovelser: 1760 den 5. Juli trolovedes Laurids Rasmussen af Miesing og Anna Jensdatter, som døde før Brylluppet, som var berammet.

Galten Kirkebog:

1760 den 30. Sept. trolovedes Laurs Rasmussen og Eddel Pedersdatter efter Forevisning af Kongebrev, siden Fæstemøen var Søkende-Barn med den forhen trolovede Anna Jensdatter. — Disse blev copulerede den 28. Oktober 1760.

Galten Kirkebog:

1768 Onsdag den 27. Januar blev Laurs Rasmussens Barn døbt, kaldet *Peder* (Bedstemors Fader).

Galten Kirkebog:

1768 den 7. September prædikede over Lauus Rasmussen, Ladefoged, 47. Aar (Bedstemors Bedstefar).

Oldefar var en hæderlig og meget driftig Mand. Han drev omfattende Handel og havde tre Skibe, der fór paa Holland. Sine Penge satte han i Landejendomme; han ejede saaledes Herregaarden Drammelstrupgaard paa Djursland, ligeledes en Gaard i Attrup ved Trustrup. Gaardene blev drevet godt. Peter Larsen skal have været den første, der paa de Egne begyndte at »brakke«. Men netop som Drammelstrupgaarden var kommet godt i Gang, indtraf Statsbankerotten i 1813. En Prokurator Cassel i Aarhus opsagde da 4000 Rdl., han havde staaende i Gaarden, og Oldefar maatte lade den gaa til Auktion. — Han mistede Størstedelen af, hvad han ejede, forlod Aarhus og flyttede ud paa Attrupgaarden sammen med en Søn, *Jørgen*, der var Landmand. Her søgte de at skaffe Penge ved at lægge sig efter Pottemageri, og *Jørgen* sejlede med Lertøjet i Smakke til København for at sælge. Men de tjente vist ikke meget paa Forretningen. — Oldefar kunde ikke bære de tunge Dage, han blev tungsindig og sær og til sidst ganske sindssyg. Han og hans Hustru, der ogsaa paa de gamle Dage blev sær og underlig, levede dog deres Alderdom sammen hos Sønnen og Svi-gerdatteren »*Tante Rikke*« paa Attrupgaarden. Bedstefar fortalte, at Oldefar altid paa Som-merdage sad bunden paa en Bænk under en stor Lind udenfor Gaarden, medens den gamle Kone var lukket inde paa et Kammer. De ligger begravet paa Rosmos Kirkegaard tillige med Sønnen *Jørgen*, der døde før sin Moder. Paa Gravstedet, der skygges af en stor Hængeask, staar der paa en Marmorplade:

Dette Gravsted gemmer Støvet af Gaardejer *Jørgen Johan Larsen*, født i Aarhus 1809, død i Attrup 1845, og hans Forældre. *Peter Larsen* født i Galten, død i Attrup 1834, og Hustru

Ane Larsen født i Aaby, død i Attrup 1845.
Velsignet være deres Minde.
Lad Troen Eder styrke: Det er en stakket Frist.
Da spredes dette Mørke, Da skal vi samles hist.

Peder Larsen og Hustru havde 9 Børn.

1. *Rasmus* f. 1803.

Han blev Saddelmager i Ebeltoft, var meget berejst og meget afholdt af de unge i Slægten. g. m. Stine Thaanung.

2. *Ole* f. 30. Maj 1805 — d. 5. Dec. 1868.

g. m. Gunild f. Sjørlev. (Stedfaderen Erhardi paa Kongsgaard).

Ole var først Forpagter af Karleby Præstegaard ved Grenaa. Siden samlede han fire Gaarde i Tøstrup ved Kolindsund til Proprietærgaarden Kirstinebjerg eller Tøstrupgaard. Han var Amdsraadsmedlem og Landstingsmand, Ridder af Danebrog. To af hans Døtre, Karoline — senere g. m. Præsten Brummer i Egtved ved Kolding, og Filipine, var i en lang Aarrække, først Karoline, senere Filipine — Lærerinder og Selskabsdamer i Grundtvigs Hus, Filipine i 20 Aar.

3. *Ane Marie* f. 16. Juni 1807, død 1872.

1828 g. m. Malermester Niels Nansen i Ebeltoft, f. 7. April 1801, død ved Pinsetid 1889.

4. *Per*.

Blev Forpagter eller Bestyrer paa sin Broder Søren Gaard Buskelund i Balle ved Silkeborg. Hans Hustru hed Bertha, hun var sin Mand utro, og Manden hængte sig i Fortvivelse. Deres eneste Barn, Datteren Johanne, blev opdraget hos Ole i Tøstrup og blev senere gift med en Husmand i Hoed.

5. *Lauz*.

Skibstømrer, døde af den gule Feber i Rio Janeiro.

6. *Jens*.

Skomager, blev senere Økonom paa Fattiggaarden i Taarnby paa Amager. I dette Hjem, som var barnløst, havde Fader, Chr. P. Hansen, et godt og kærligt Tilholdsted, da han i 1858 opholdt sig i København.

7. *Jørgen*.

Ejer af Attrupgaard, Pottemager. Tog sig vist selv af Dage med Gift paa Grund af Pengesorger. Hans Enke, Rikke Pihl, giftede sig igen med en Fætter til sin afdøde Mand, Daniel Sørensen, men »Tante Rikke« forlangte, at hun vilde blive ved at bære sin første Mands Navn og hedde Madam Larsen; og Manden ansog da Navnet Larsen. De solgte Attrupgaarden og købte en større Købmands- og Avlsgaard paa Adelgade i Ebeltoft, hvor vi Silkeborgbørn i vore Ferier holdt meget af at besøge Onkel Daniel, der var en lille munter og rar Mand.

8. *Edele**)

g. 1. med Thomsen til Fejrupgaard paa Helgenæs, der var meget ældre end Tante, 2. med Anders Sørensen? I første Ægteskab havde Tante Edele Datteren Grethe og Sønnen Alfons. Andet Ægteskab — barnløst. Grethes Datter Dagmar er gift med Førstelærer Boas, Gram, Sønderjylland — 2 Børn Poul — Elise.

9. *Søren*.

g. m. Louise Bröchelmann. S. var Malermester i Silkeborg og Ejer af Buskelund i Balle. 2 Døtre: Anne Margrethe Larsen f. 8. Jan. 1847, d. 9. Dec. 1927 og Karoline Larsen f. 26. Dec. 1852. Begge var i en lang Aarrække Kommunalærerinder i Silkeborg.

Bedstefader Niels Hansens Hjem i Ebeltoft.

Bedstefader begyndte som Malermester i Ebeltoft i 1827, og i 1828 holdt han sit Bryllup med Marie Larsen fra Attrup. De begyndte smaat nok i et lille Hus, der laa paa en lille Gade, der drejer til venstre, naar man kommer ned ad Nørrebakke; senere købte

*) Rovsing, Rektor ved Borgerdydskolen i København (Rosalie).

han Hus og Grund paa Adelgade lige over for »Gæstgivergaarden«, Byens eneste Hotel den Gang. Bedstefar var en dygtig Mand, selv umaadelig arbejdsom; men han krævede ogsaa meget af sine Omgivelser, Hustru Børn, Lærlinge og Svende. Dog maatte Bedstefar altid have Tid til Læsning. Han var et rigtigt Læsemenneske, noget, der gik i Arv bl. andre til hans Søn Christian og til flere af dennes Børn og Børnebørn. Hos Bedstefar savnede man aldrig Læsning, men han gemte rigtignok sine Bøger og Blade i en Kommode, hvortil han selv havde Nøglen, saa vi kunde ikke tage selv. Men hvor vi Børn elskede Bedstefar; og det var jo nok, fordi han trods sit noget barske Væsen ejede saa varmt et Hjerte, at vi trygt og uden Frygt gik ind i hans Arme. Jeg tror nok Bedstemor Marie, der var lidt frygtsom, var bange for sin Mand, hvem hun forøvrigt baade elskede og ærede som han hende. Bedstemor var saa hyggelig. Sine bedste Timer havde hun ved Spinderokken. Fader sagde, at det var noget af det yndigste, han vidste som Barn, at blive vækket en mørk Vintermorgen ved Rokkens Snurren og saa have Lov at ligge stille i Sengen og se paa sin Mor, der sad i det svage Skær fra Ilden i Kakkellovnen og fra et enligt brændende Lys ved Rokken og spandt. Hun var ogsaa dygtig i sit Hus og dygtig til at bruge Synaal og Strikkepinde, og var, selv da hun var svag og gammel, altid i Virksomhed.

Jeg husker hende kun fra den Tid, da der var kommet Ungkone i Huset — Onkel Carl var blevet gift og drev Malerforretningen sammen med Bedstefar; og Bedstemor var derved blevet fritaget for strengt Arbejde. — Hun havde en udmærket Hukommelse og en sjælden Evne til at fortælle; ligeledes havde hun udpræget Slægtssans og Kærlighed til Slægten, og hun forstod at bibringe sine Børn den samme Interesse. Fader havde i den Retning taget meget i Arv efter sin Moder. Han elskede hende ogsaa højt og sørgede dybt, da Budskabet kom til os her i Silkeborg om hendes Død ved Foraarstide i 1872. — Om Bedstefar har jeg langt flere personlige Minder, han blev en gammel Mand, døde først i 1889, 88 Aar gammel og aandsfrisk lige til det sidste. — Der var altid stor Fryd og Glæde, naar Bedstefar kom paa Besøg hos os. Han havde selv Køretøj, Eenspænder, og i det gjorde han flere Gange Turen fra Ebeltoft til Silkeborg. Engang blev vi vækkede ved Nattetid ved Raabet om, at Bedstefar holdt udenfor. Jeg tror nok, vi alle kom paa Benene, der skulde jo skaffes Staldplads til »Rolf« — Hesten — og Natteleje til Bedstefar. Selv opnaede jeg den Lykke at komme til at ligge hos ham. Om Morgenen fortalte han rigtignok, at jeg havde ligget og sparket ham slemt i Maven; men vi var dog lige gode Venner for det.

Engang kom Bedstefar sammen med Onkel Carl og Kusine Kamilla Cappers, Faders Søster Karolines Datter, og holdt Jul hos os. Da kom de ogsaa med »Rolf«, men da var de ventede, og Far og Mor havde gjort store Forberedelser til deres Komme. Jeg husker, der var kostet nye Gardiner til Hjørnestuen, ny Lampe og andet. — Da kom Bedstefar med Skøjter til Niels og Peter og en herlig Historiebog til de samme to. Den Bog havde vi Glæde af langt ud over Barnealderen. Nu er den desværre forsvundet. Jeg tror, den hed Danske Digteres Nytaarsgave. Til mig var der en dejlig Kaffekande paa Fyrfad og til Berna, den mindste i Flokken dengang, en Stentøjs Tepotte.

Bedstefar glædede os ogsaa med at sende os de indbundne Aargange af et Ugeblad, der hed »I Hjemmet«, som han holdt i en lang Aarrække. Dem sugede vi ældre Børn megen Visdom af; vi var ikke overlæssede med Lektüre, vi tværtimod hungrede efter passende Læsning. — Fader holdt forøvrigt altid i min tidlige Barndom det ret kostbare Ugeblad »Illustreret Tidende«. I Begyndelsen af 70erne maatte han vist høre op med det; men vi ejede jo de mange indbundne Aargange af Bladet, som var os til Glæde baade med Billeder og Tekst. — Der var ogsaa noget i vort Hjem, der hed »Bedstefars Mappe«, som vi Børn frydede os over saa tit, vi fik Lov at se dens brogede Indhold. Det var Tegninger, Farvetryk, Kobberstik, dekorative Værker og meget mere, som Bedstefar havde samlet og igen givet til Fader. Nu findes det bedste af Mappens Indhold hos vor Broder Niels i Zürich. Resten er spredt for alle Vinde. — Engang Fader skulde rejse til Ebeltoft, bad jeg ham

om at udspørge Bedstefar om hans Faders Slægt i Norge og om Moderens i Nordsjælland. Begge Slægter havde vi kun hørt saa lidt om. Fader kom tilbage med den Besked, at Bedstefar ligesom var blevet lidt stødt over Anmodningen og havde svaret, han kunde hilse Sofie og sige, at hun stammede paa begge Sider fra »Brafolk« om end ikke fra »Storkarer«, »og det maatte være hende nok«. — Jeg har ofte tænkt paa den Tilrettevisning, jeg der fik af Bedstefar, og dybt erkendt, at der strømmer Velsignelse og Livslykke til Slægter, der stammer fra »Brafolk«, var de end ikke »Storkarer«.

Faders Søkende.

Inden jeg forlader min Faders Slægt, maa jeg fortælle lidt om hans Søkende. — Der voksede 7 Børn op i Malergaarden paa Adelgade i Ebeltoft. De to ældste var Piger, Resten Dreng. *Tante Karoline* den ældste, blev ung gift med en Barber Cappers i Randers, de havde en god Forretning, fik et eneste Barn, *Camilla*, og var meget lykkelige; men Manden blev brystsyg og døde. Tante giftede sig da med et Menneske, hun havde haft til at bestyre Forretningen, en Tysker, jeg husker ikke hans Navn. Men det blev nok den rene Elendighed. Bedstefar maatte rejse til Randers og ordne sin Datters Affærer. Ægteparret blev skilt, Forretningen solgt, og Bedstefar vendte hjem til Ebeltoft med Tante Karoline og den lille Camilla.

Tante begyndte saa en Modeforretning i Byen; men hun giftede sig senere for tredje Gang med en god og retskaffen Mand, *Træhandler Andersen*, der havde Ejendom og Forretning paa det lille Torv ved Nørrebakke i Ebeltoft. Herfra er det, vi Søkende kender vor hjertensgode men lidt vanskelige Tante Karoline.

Hendes sidste Ægteskab var barnløst. Datteren Camilla forsvandt for os i København efter Moderens Død. Hun blev gift derovre og fik to Sønner, der antog Navnet Cappers. — Den ældste har jeg truffet et Par Gange i Ebeltoft, naar han var paa Ferie hos sin Moders Stedfader, der efter Tantes Død havde giftet sig igen. Den unge Cappers kaldte altid Ægteparret Andersen for Bedstefar og Bestemor. Drengen var forøvrigt meget tiltalende og glædede os med sine musikalske Evner, helst sad han ved Klaveret Dagen lang.

Tante Ane blev gift med en Ebeltoft-Patricier, Farver og Klædefabrikant *Marcussen*, der var Nabo til Bedstefar. Tante var blid og god og overordentlig dygtig. I hendes store og smukke Hjem har jeg tilbragt mangen herlig Ferie. De fik 6 Børn, 5 Sønner og een Datter. Det var gode, brave og dygtige Børn, som mine Brødre kom meget sammen med baade i Barndoms- og Ungdomsdage. Den ældste Søn, *Ole*, var ansat i Faderens Forretning, som han senere overtog. De andre, *Niels*, *Vilhelm*, *Ulrik* og *Valdemar*, var Købmænd. Ole giftede sig med en ung svensk Pige, *Betty*, som vi kom til at holde meget af. De fik flere Børn, men deraf var tre blindfødte. Det var en tung Sorg baade for Forældrene og for Tante og Onkel. — To af disse blinde var forøvrigt godt begavede. De kom tidligt paa Blindeinstituttet og var i deres Barndom og tidligte Ungdom kun hjemme i Ferierne. Det yngste blinde Barn blev i Hjemmet. Men netop som Ole var i sin kraftigste Manddom, blev han revet bort af en heftig Lungebetændelse. Et Par Aar før havde Tante og Onkel mistet først Vilhelm, der var ugift og havde en udmærket Forretning i Helsingør, og senere Sønnen Valdemar, ligeledes ugift og selvstændig Købmand, jeg tror i Vejle. Den første døde af Tyfus, den anden af Influenza. — Det var tunge Tider for Tante og Onkel. De kom til at opleve det unaturlige to Gange at modtage store Summer i Arv efter deres afdøde Sønner, der havde været ugifte men dygtige og driftige. Men da Ole, deres Alderdomsstøtte, blev revet bort fra dem og fra sin Hustru, der stod med en stor Børneflokk, deriblandt de tre blinde Børn, da formørkedes Onkels Sind og Tanke, idet han fik et apoplektisk Anfald, og Tante blev knuget af Sorgen, som hun dog bar stille og taalmodigt. — Deres eneste højtelskede Datter *Dorothea*, var blevet gift med en Bakteriolog, som havde Ansættelse i London; hun

var altsaa ogsaa fjernet fra sine Forældre; og en af Oles Døtre, en ung, smuk og begavet Pige, der var kommet over til London for at besøge sin Fæder, blev der angrebet af Blindtarmsbetændelse, døde og blev begravet derovre. — Saadan væltede Sorgerne ind over det Hjem, vi havde syntes var saa vel funderet i alle Retninger. Onkels Fabrik blev solgt, og Tante byggede et rummeligt Hus med stor Have nede ved Havet til sig og Svigerdatteren med hendes Børneflokk. Men snart fulgte Tante efter sine kære, og nu lever Betty med sin blinde, yndige og begavede Datter Anna alene i Hjemmet. Den yngste blinde er død; en blind Søn er gift og er Organist ved Ebeltoft Kirke. — Niels Markussen er Købmand i Nykøbing paa Falster, Ulrik i Fredericia.

Onkel Carl var to Aar yngre end Far. Gode Venner var de gennem hele Livet. De lignede vel i meget hinanden, men var dog vidt forskellige baade af Sjæl og Krop. Fader lignede sin Moder af Ansigt. Onkel Carl lignede Bedstefar, men han var næppe saa stor og kraftig som denne og som Far. Onkel havde et storartet Gemyt, og kunde fortælle Historier, med godmodig Satire og Lune. Det var ikke underligt, at Forfattere, der opslog deres Sommerlejr i Ebeltoftegnen, altid nok skulde finde og blive gode Venner med Onkel, saaledes Goldschmidt og Gustav Wied. Med Hensyn til Temperament og godt Hjertelag, Hjælpsomhed og Opofrelse, da var Onkel og Far hinandens Lige. Men Far havde mere aandelig Sans, han var af Naturen from og religiøs, og saa havde han den skønne Sangstemme og sad inde med en Skat af Viser og Sange, som han fra sine tidligste Ungdoms-aar havde samlet sammen og med sin gode Hukommelse bevarede til sine sidste Dage.

Onkel Carl, der først var i Kompagni med sin Far, siden alene overtog Forretningen, blev en Foregangsmand i sin lille Fødeby. En Tid lang sad han i Byraadet; han sørgede for, at Skansen, Byens middelalderlige Værn, blev beplantet og anlagt til Borgernes store Glæde. Han byggede selv sammen med sin gode Ven, vor Morbroder, Skræddermester Peter Petersen, Teknisk Skole paa Overgade. Han arbejdede ivrigt for at faa Byens Skolevæsen forbedret, faa Havnen udvidet og faa Bane til Byen. Sine egne private Sager glemte han ikke, han laa aldrig paa den lade Side, men var i Virksomhed fra tidlig Morgen, og altid var han fuld af Planer og Initiativ. Onkel Marcussen kaldte ham en Projektmager, men forstrakte ham dog med Pengelaan, saa han kunde købe den store Købmandsgaard, der havde været Onkel Daniel Larsens. Denne var forlængst død, og hans Søn, den velsituerede Købmand Laurits Larsen, der ogsaa var Onkel Carls gode Ven, havde i en Aarrække drevet Forretning i Ejendommen. Men pludselig ved sin eneste lille Datters Død blev L. Larsen tungsindig, og i Fortvivlelse tog han sig selv af Dage. — Onkel ordnede alt paa bedste Maade for Enken, og selv blev han altsaa ved Onkel Marcussens Hjælp Ejer af den gamle Købmandsgaard, som han beholdt til sin Død — Onkel tog sig ogsaa meget af en anden Fætter, en Søn af Bedstemors ældste Broder — Rasmus, der var Sadelmager og gennem Fars Barndom var Nabo til Malergaarden, idet han ejede et Hus, der laa, hvor nu Hotel Ebeltoft ligger. Sønnen — Fætteren — var ogsaa Sadelmager og boede oppe paa det lille Torv, var gift og havde en stor Børneflokk; men han var desværre drikkældig, en Last, der ellers var sjælden i den Familie. Hverken Far eller hans Brødre satte videre Pris paa Øl og Vin. — Onkel Carl kunde imidlertid ikke holde ud at se Fætteren gaa til Grunde, han hjalp ham paa Fode med Forretningen og fik ham til at gaa i en Afholdsforening, hvori han ogsaa selv indmeldte sig som Medlem for Fætterens Skyld. Onkel blev i Foreningen hele sit Liv; men Fætteren brød sit Løfte adskillige Gange; hans Helbred blev nedbrudt, og han døde i en ung Alder. — Jeg tror ikke, Onkel Carl var rigtig lykkelig i sit Ægteskab. Onkel havde vist ikke faaet den, han helst vilde have haft. Tante Catrine var dog en trofast Hustru og Moder og mageløs god og opofrende overfor Bedstefar og Bedstemor. Hun tog altid mod sin Mands Familie som om det var hendes egen. Utallige Gange var vi hendes Gæster i lange Ferier, og vi mærkede aldrig til andet end, at hun var glad ved os. Men aldrig kunde hun komme over at besøge os i Silkeborg. Hen-

des Hjem holdt hende fangen. Hun var dets Slavinde. Onkel Carl og Tante Catrine havde 6 Børn, 3 Sønner og 3 Døtre. Den ældste Datter *Nielsine* mistede de, da hun var en 16-17 Aar, Sønnen *Hans Christian* var Maler, han rejste til Amerika allerede i de unge Aar, den næste *Niels Carl* er Landmand, har en lille Gaard paa »Øerne« Syd for Ebeltoft. Den yngste, *Harald*, er Maler og bor i Viby ved Aarhus. — Datteren *Marie* var gift med Hotelejer *Christian Rasmussen*, Hotel Ebeltoft. Deres Ægteskab var barnløst. De er begge døde. Datteren *Liefca* var gift med Bygnings-Entreprenør *Skeel Thomsen*. De havde to Børn, en Pige, *Liefca Catrine*, der er i Amerika, og Sønnen *Carl*, der lærte Landvæsenet og vist er hos sin Morbroder *Niels Carl* paa »Øerne«. *Liefca Skeel Thomsen* døde som ung af en Kræftknude i Brystet. — De fleste af Onkel Carls Børn var skønne som smaa, fine Ansigtstræk, blaa Øjne og gule Krøller. — Onkel Carl overlevede Far i flere Aar. Da Far laa paa det sidste, kom Onkel for at sige far vel til ham, og da Mor græd, sagde han: »Glem ikke, I har mig, jeg vil hjælpe jer med alt, naar I trænger«. Og Onkel holdt Ord. Hvert Aar kom han og holdt Jul med os efter Fars Død, skønt han hjemme havde Hustru og Børn, ja, Barnebarnet den lille *Catrine*. Naar han kom, tog han sig af alle Moders Anliggender og gav gode Raad angaaende Forretningens Drift. — Vi holdt alle meget af Onkel Carl. Især var han og Broder *Peter* gode Venner. *Peter* sagde: »Det er, som havde jeg faaet min Far igen«, naar han og Onkel efter Fars Død fejrede Jul og Nytaar sammen. Og Onkel sagde: »Jeg glemmer helt, at det ikke er *Christian*, men *Peter*, jeg gaar og taler med«. Onkel blev imidlertid angrebet af en Hals sygdom, vistnok Kræft, og snart havde han ikke Kræfter til at gøre Julerejsen til Silkeborg mere. — Paa Ebeltoft Kirkegaard hviler nu baade han og Tante *Catrine* med deres tre Døtre.

Onkel Julius var ogsaa Maler og havde som sine ældre Brødre staaet i Lære hos sin Fader. Han var spinkelt bygget, og hans Bryst var skrøbeligt. Paa Grund af Overanstrengelse i hans Læretid tog hans Ryg Skade, saa han blev skæv for Livstid. Han var livlig og vittig, langtfra tung i Sind over sit svage Helbred. Han blev gift med en Guldsmedenke Engstrøm fra Randers, der havde tre Sønner: *Luther*, *Melanchton* og *Brorson*; den sidste døde, før Moderen blev gift med Onkel. *Melanchton* blev opdraget hos Slægtninge af sin Fader, kun *Luther* fulgte med Moderen ind i hendes nye Ægteskab. De nedsatte sig i Rønde ved Kalø, fik et eneste Barn, Sønnen *Niels Eduard Hansen*, der som Dreng var ualmindelig smuk, havde fine Træk, sort lokket Haar og blaa Øjne. Som ung fik han imidlertid Nicotinforgiftning, og den tog Skønheden. Nu lever han som Spejlglassgrosserer i København. — Onkel blev stærkt paavirket i indremissionsk Retning af sin Hustru, *Tante Kristine*. Og da hun tillige var, hvad man kalder foretagsom, fandt hun, at Onkels Begavelse, hans ægte Følelse og hans gode Talegaver burde udnyttes for en god Sags Fremme og til Gavn for Familiens Indkomster. De indrettede Søndagsskole og Aftenmøder i deres Hjem, hvor Onkel førte Ordet, og han blev efterhaanden en afholdt Taler ved Missionsmøder paa Egnen. Det var ikke brødløst Arbejde, tværtimod, og Onkel havde faaet en Virksomhed, han med sit skrøbelige Helbred bedre magtede end Malerhaandværket, som dog ingenlunde blev forsømt. — Men hvorom alting er: Vi holdt alle af Onkel *Julius* og var glade, naar den lille Familie nu og da besøgte os, selv om Tantes overdrevne Iver for at omvende os nok kunde virke stødende. — Skønt Onkel var saa sart og gennemsigtig ved Siden af vor kraftige, stærke Fader, overlevede Onkel dog Fader i mange Aar. Han og hans Hustru kom, da de blev gamle, ind paa Randers Kloster.

Onkel Harald var godt begavet, og da han havde stor Læselyst, satte Bedstefar ham paa Latinskole i Randers, hvor han boede hos sin gifte Søster, *Karoline*. Efter sin Konfirmation kom han i Manufaktur lære i Ebeltoft. Efter endt Læretid fik han Ansættelse i Rubens hvide Vare-Forretning i København. Her gjorde han hurtig Fremgang, blev Pladsagent og associeret i Forretningen og blev gift med Rubens Søsterdatter — altsaa en Jødinde, *Tante Liefca*. De førte stort Hus, gjorde Rejser til Udlandet, en enkelt Gang besøgte de

ogsaa os, ellers vilde Tante helst holde sig sin Mands Familie tre Skridt fra Livet, hvilket hun ogsaa let opnaaede, da hun ikke egentlig faldt i dens Smag. Men Onkel Harald holdt vi alle meget af baade smaa og store, han var fin og smuk, høj og slank, lys og skær og saa umaadelig god. Moder havde bevaret et lille Træk om Onkel Harald fra den Tid, hun som ung opholdt sig i Faders Hjem. Det vil jeg gengive her: Onkel Harald gik dengang i Skole i Randers, men havde faaet Lov at komme hjem til sin Fars Fødselsdag. Mor stod i Dagligstuen, da Onkel Harald traadte ind og grædende gik hen imod sin Far og lagde sig ind til ham. Da Bedstefar vilde vide Grunden til hans Bedrøvelse, sagde han: »Jeg har ingen Gave til dig, Far, kun denne, som jeg har faaet i Præmie paa Skolen«, og dermed rakte han Bedstefar en Bog, »Haandbog i Græsk Mytologi«. Bedstefar sagde, at han var glad for Sønnens Gave, han skulde have Tak for den. — Bogen kom senere, som de fleste af Onkel Haralds Skolebøger, i vort Eje, den er nu indlemmet i *Ussings Bogsamling* i Sorø. — Da Broder Niels i 20-aars Alderen havde udlært hjemme og skulde til København, spiste han den første Tid hos Onkel Haralds, og baade han og Tante, der vistnok havde stor Respekt for sin Mand, var gode imod ham. Onkel døde i en ung Alder, i 1882 el. 83. Jeg tror af Kræft i Maven. Efter hans Begravelse sendte Tante en af Rubens Agenter rundt til sin Mands Familie med Hilsen og Bud, at vel havde Onkel ikke skrevet Testamente (skønt Ægteskabet var barnløst), men han, Agenten, kunde bevidne, at al Formue var opbrugt under Onkels lange Sygdom, saa det kunde slet ikke hjælpe, Familien gjorde Krav paa Arv. Da ingen havde tænkt at stille noget saadant, gik den Sag let i Orden, og Tante gled ind i Dunkelheden for os. Hun ligger vel som Onkel under Mulde.

Onkel Jørgen har jeg kun kendt lidt. Moder sagede, hun havde altid saa inderlig ondt af den lille Jørgen, da hun opholdt sig i Hjemmet. Han var kirtelsvag, havde især daarlige Øjne, og opsøgte altid de dunkleste Kroge, hvor han sad og gemte Ansigtet i sine Hænder. Han har været ung, da han mistede sin Moder, men Tante Catrine tog sig af ham som en Moder og sørgede godt for ham. Han blev Maler som sine tre ældre Brødre og levede alle sine Dage i Fædrenehuset. Jeg tror, han var lidt menneskesky. Naar vi Børn var Gæster i Huset, saa vi i hvert Fald kun lidt til Onkel Jørgen, men Tante Catrine sagde, at han kunde være umaadelig vittig og morsom, og at han i sin Svaghed altid var taalmodig og let at have med at gøre. Han døde, da han var først i Trediveerne.

Mine Forældre.

Far og Mor er altsaa begge fødte i Ebeltoft i 1834, Far den 10. August Mor paa Fars Daabsdag den 25. Oktober samme Aar. Rimeligvis har Mor da været et Søndagsbarn, og som et saadant staar hun i Mindet for dem, hun levede for og med. Naar jeg her slet ikke tager noget med om Mors Slægt, er det, fordi der af andre er gjort saa godt Rede for den, idet *Onkel Bernhard* har behandlet »Slægten Bonde«, vor Morfars Slægt, og Bogblænder *Ove Bøgh* i »Jens Norges Slægt« vor Mormoders.

I Fars og Mors Barndom var der kun een Skole i Ebeltoft. Den var delt i en Underskole og en Hovedskole. Underskolen lededes af *Organist Sinding*, der var en begavet Særling, som slet ikke kunde skaffe sig Respekt i Skolen. Han var gennemmusikalsk, og her laa hans største Interesse. Lederen af Hovedskolen var en dygtig og intelligent Lærer. Han hed *Thaanung*. For Betaling kunde Børn imidlertid slippe ind i Thaanungs Klasse straks uden at gennemgaa Sindings, og saaledes kom Fader til udelukkende at gaa hos Thaanung, og her fik han særdeles gode Skolekundskaber. *Bedstefar Hansen* var i det hele villig til at koste Undervisning paa sine Børn, især paa Fader, af hvem han ventede sig noget stort, vistnok i Retning af Kunstner. Men her blev Bedstefar jo skuffet. Bedstefar tegnede selv med sine Børn; han havde altid om Vinteren i sin Dagligstue en Aften-Tegneskole for sine

Børn, sine Lærlinge og andre unge fra Byen. Far holdtes ogsaa flere Gange paa Danseskole og paa Fægteskole. Paa Danseskolen svang han for første Gang Mor; de blev senere forlovede paa et Julebal, og de blev ved at elske det at danse med hinanden lige til Fars sidste Leveaar. I 1848 blev Far og Mor konfirmerede i Ebeltoft Kirke. Præsten brugte at give hver af Konfirmanderne et Skriftsord med paa Vejen. Til Far sagde han: »Hvi ser du Splinten i din Broders Øje, men Bjælken i dit eget bliver du ikke var«. Og dermed var Glæden over Dagen borte for Far med det samme. Han glemte det aldrig siden. Mor kunde slet ikke huske, hvad Præsten havde sagt til hende; men hun sagde engang, da vi talte om Fars Konfirmationsorg, at Bedstefar Hansens Sønner i Ebeltoft var bekendte for at være slemme til at karrikere Folk; de var Komediantspillere og Spilopmagere, der kunde tale efter hvem som helst; alt sammen dog i stor Godmodighed.

Jeg ved nok, at Far havde den Evne, at han kunde tale og læse alle de Dialekter, han havde hørt: Molbo og Helbosprog, Sønderherredssprog, Sjællandsk, Svensk, Plattysk og »gebrokken« Dansk; men jeg har aldrig hørt ham gøre nogen latterlig. Saadant taalte han heller ikke af sine Børn; Vi blev bremsede og sat paa Plads, om vi vovede at give Øgenavne eller i ungdommeligt Overmod talte haanligt om Mennesker, hvis Skorem vi maaske ikke var værdige at løse.

Da Mor var 16 Aar — i Sommeren 1851 — gjorde hun sin første og eneste Rejse til København. Bedstefar Petersen havde en Plejebroder, Schnell, der paa den Tid var Skomagermester i København og boede i Pilestræde eller paa Østergade; han var gift, havde en yndig Kone og en lige saa yndig lille Datter Anna. Dem skulde Mor besøge. Mor sejlede med Skipper Holbæk paa hans Jagt fra Ebeltoft, velforsynet baade med Madkurv og Garderobe. De fik imidlertid Modvind eller Vindstille, og ud for Gilleleje maatte de sende en Jolle i Land for at hente Proviant, da denne var ved at slippe op paa Jagten. Der gik en lille Uge, før Holbæk naaede ind til København. Men her fik Mor en god Modtagelse og tilbragte en uforglemmelig Sommer hos Familien, der var utrættelig i at vise Mor om i By og Omegn; hun oplevede saaledes at være med til Festen for de hjemvendte Krigere i Rosensborg Have; saa hun havde meget at fortælle, da hun endelig i Eftersommeren vendte hjem igen med Skipper Holbæk til Ebeltoft. — Ikke længe efter Mors Besøg hos Schnells blev deres Datter Betty, den senere kgl. Skuespillerinde Betty Hennings, født.

En Junidag i Sommeren 1849 stod Far ved Solopgang paa Helgenæs Kirkegaard, hvor han skulde anbringe nogle Gravkors, han Aftenen i Forvejen havde baaret paa sin Ryg fra Ebeltoft til Hels. Her havde han ligget om Natten paa Fejrupgaard hos Tante Edele og stod nu parat til at begynde Vandringsen hjemad. Da saa han et eller flere Krigsskibe, — jeg husker det ikke bestemt — der for en mild Sommerbrise stod ud over Havet fra Begtrup Vig. Det var Ryes »Brigade«, der stævnedes mod Fredericia, hvor Sejren vandtes, men Rye faldt den 6. Juni 1849.

Far vilde være Maler og stod i fem Aar i Lære hos sin Fader. De gamle Lavsregler holdtes endnu den Gang i Hævd og Ære, og Far maatte aflægge en omfattende Svendeprov, inden han opnaaede Svendeværdigheden. Men mærkeligt nok kom hverken Far eller nogen af Bedstefars Sønner paa Vandring til fremmede Lande. Bedstefar havde en Ungdomsven, der nu havde en stor Malerforretning i Flensborg. Til ham kom Fader og var hos ham godt et Aar; da blev Bedstefar meget syg, og Far kaldtes hjem. Fader havde dog paa mange Maader haft godt Udbytte af sit Ophold i den gamle smukke Stad, hvor Indbyggerne dengang gennemgaaende var dansksindede om end tysktalende, og Fader, der havde et godt Grundlag i Tysk fra Skoletiden, fik her god Færdighed i at tale og læse Sproget.

Da Far, Aaret før han døde, gjorde en Rejse sammen med Moder over Hamborg, Köln, Mainz til Zürich, forbavsedes Mor over den Lethed, hvormed Fader behandlede det fremmede Sprog og stadig faldt i Samtale med tyske Medrejsende. Her i det fremmede havde Mor dog tænkt sig, hun kunde faa Lov at beholde Far for sig selv; men det gik ikke

saadan. Paa Rhindamperens Dæk f. Eks. var han stadig omringet, og Mor maatte sidde og nyde Panoramaet alene.

— Da Far rejste hjem fra Flensborg, sejlede han det sidste Stykke fra Aarhus til Æbeltoft. Moder fortalte, at hun sad i sine Forældres Dagligstue og saa ham gaa forbi Vinduerne og det fór da igennem hende: »Nej, hvor er han da blevet smuk«, og hun listede sig til at lukke et Vindue op for at kige efter ham. »Men han saa rigtignok lidt vigtig ud«, lagde Mor til. — Jeg kan forøvrigt godt forstaa, at Far var smuk i sine unge Dage; det blev han for Resten ved at være alle Dage. Han havde en lys Ansigtifarve og fin Rødme paa Kinderne, sort Haar og dybe mørkeblaa Øjne. Hans Næse var stor og skarpskaaren. Jeg syntes, den var smuk, men selv havde han nok i Ungdomstiden været rigtig ked af den Næse, han havde faaet.

Mor var i sin Ungdom i flere Aar Husjomfru paa Ebeltoft Mølle hos Møllejer Lyngby. Der førtes ret stort Hus. Fruen havde været gift før med en Prokurator Sinding, Broder til Organisten, og hun havde bragt en god Arv og en lille Pige med ind i andet Ægteskab. Her voksede der snart mange smaa *Lyngbyer* op; men Faderen var ikke driftig. Jagt og Literatur tog al hans Interesse, og Møllens Drift overlodes oftest til fremmede. Han stod i nær Forbindelse med den jyske Forfatter *Tyregod* og haabede som denne at kunne udrette noget til Folkegavn ved sin Digtning og sit Forfatterskab. Lyngby holdt imidlertid ogsaa meget af Flasken, saa hans Evner kom ikke til Udfoldelse. — Det endte med, at de maatte forlade Møllen efter at alle deres Midler var sat til.

Mor og Far blev som før nævnt forlovede paa et Julebal 1856 i Borgerforeningen i Ebeltoft. Fader havde en Dame med — en Husjomfru fra en af Herregaardene paa Mols, hvor han havde arbejdet; men han forsømte hende skammelig for den yndige *Hanne Petersen*, der i en ny og brusende, hvid Molskjole dansede saa let i hans Arm; og inden Ballet sluttede, var de forlovede; dog stod Forlovelsesgildet nede i Mors Hjem først den 25. Februar 1857. Far mødte da med Forlovelsesringen og med en lille Akvarel, han havde malet til Mor: En Blomsterkurv med en Buket af Mors Yndlingsblomster: Roser. Aurikler og Natviol. Moder gemte den altid omhyggeligt blandt sine øvrige Relikvier; men efter Fars Død blev den sat i Glas og Ramme og kom til at hænge paa Væggen i Mors Stue. Nu er Blomsterne faldede, men endnu hænger Akvarellen blandt de gamle Billeder fra Hjemmet.

Fader var ikke glad ved at have sin Hanne paa Møllen. Han syntes ikke om Lyngby. Og han fik det da ordnet saaledes, at Mor skulde være i hans Hjem, mens han selv skulde til København, hvor Bedstefar vilde koste privat Undervisning paa ham hos en bekendt Dekorationsmaler Steendorf, for at han muligvis kunde dygtiggøres til Optagelse paa Akademiet i Løbet af Vinteren. Den 1. Dec. 1857 rejste Far til København, og Mor flyttede ind i Malergaarden paa Adelgade, hvor hun blev en god Hjælp for Bedstemor og blev Bedstefaders Yndling, saa hans egne Døtre var nær ved at blive skinsyge paa Mor. Bedstemor var forbavset over, hvad Mor kunde faa sin Svigerfader til at gaa ind paa. Bestemor havde altid brugt at gøre smaa Indkøb til Husholdningen. Hun var bange for at bede sin Mand om Penge. Derfor var der ofte tomt i Spisekammeret, og naar Bedstefar saa ikke var til Stede, saa de kunde faa Penge, lod Bedstemor sin Pige gaa ind til Naboens — Bedstemors Brors kone — for at laane.

Det syntes Mor ikke om, og hun spurgte Bedstefar, om han ikke havde Tillid til sin Kone, om han var bange, hun skulde bruge for meget, naar der var nok at tage af. De talte saa længe om det, at Bedstefar gik over i Købmandsgaarden paa den anden Side af Gaden og vendte tilbage med et lille Læs Kolonialvarer og spurgte, om Mor nu var tilfreds.

Da saa Syltetiden kom, og Mor skulde sylte Saft, sagde Bedstemor, at hun altid var vant til at sylte denne sur. Sukker var jo saa dyrt. Mor maatte saa atter have Bedstefar under Behandling, og det endte ogsaa denne Gang med at Bedstefar gik til Købmanden og kom hjem med Sukker i Lispundevis. Mor syltede nu, som hun plejede, mens Bedstemor

vred sine Hænder og sagde: »Aa, Gud trøste dig, Hanne, hvis den dyre Syltning nu mislykkes«. Men det gjorde den jo ikke. Mor var baade proper og omhyggelig med alt, hvad hun foretog sig, saa hun fik kun Ros af Bedstefar for sin dejlige Syltning.

En straalende Vinterdag lige efter Middag, mens Far var i København, kom Bedstefar og Onkel Carl og vilde have Mor med ud paa en Kjøletur til Skelhøjene (To Gravhøje udenfor Ebeltoft). Det var en lang Tur, men Sneen var udmærket, og Farten gik længe lystigt ned ad Bakken, indtil Bedstefar ved et Uheld kom til at rive en Flænge i Moders gode Kaabe. Lystigheden endte brat, for Mor kom til at græde lidt; og de tre Venner traskede hjemad. Mens Mor her stod og undersøgte Skaden paa Kaaben og grundede paa, hvorledes hun bedst skulde udbedre den, kom Bedstefar og overrakte hende en stor Pakke. Den indeholdt lysegraat Plyds til en ny Kaabe. — Og dermed havde Mor en fin og god Kaabe for mange Aar. Da jeg kom til at gaa i Skole, blev den omsyet til mig. Senere blev den farvet sort og gik saaledes i Arv til mine yngre Søstre, indtil den efter vor yngste Søster *Ingrids* Død i 1880 blev foræret bort.

Fader sled imidlertid i København med at tegne og male. Han blev ganske vist optaget paa Akademiet, og det allerede i Begyndelsen af Januar; men det blev ikke længe, han besøgte det. Der staar saaledes i Faders Dagbog fra Tiden i København: »Onsdag den 6. Jan. 1858. I Middags var jeg paa Akademiet og hentede mine Tegninger; jeg vil nu slet ikke gaa der mere, da de have sat mig i een af de nederste Klasser, og der vil jeg ikke begynde. Steendorf har lovet at ville give mig Undervisning i de forskellige Søjleordner (?) samt i Perspektivtegning, og jeg haaber, at jeg deraf skal faa mere Nytte, end om jeg var kommet paa Akademiet.

Det er dog ærgerligt, at jeg ikke kunde komme i een af de højere Klasser. Steendorf siger, at min Tegning er meget god, og at han havde ventet, jeg i det mindste var kommet i een af Ornamentalskolerne, saa det maa komme af, at det ikke er een af Professor Hetsch's Tegninger; men det faar nu være det samme, det er kun Æren, der lider derved, da jeg vist i den korte Tid vil kunne lære mere paa denne Maade.«

Den 10. Maj 1858 forlod Fader København. Moder fortalte, hvordan hun, Onkel Carl og lille Onkel Jørgen sad oppe om Natten for at kunne tage imod Far, der skulde komme med Posten fra Grenaa ved Tretiden. De sad i Dagligstuen uden andet Lys end Maanens Straaler. Onkel Carl improviserede da:

Se, hvor Maanen den skinner klar,
medens Christian sin Hanne har
ej ved sit Hjerte, men i sine Tanker,
kun for hende hans Hjerte banker.
Nu lander Smakken i Grenaa Havn.
Og snart vil hun hvile i hans Favn.

Fader blev nu hjemme og blev sin Faders Kompagnion. Og den 8. Juli 1859 stod Fars og Mors Bryllup. De blev viede i Ebeltoft Kirke af Provst Kampmann og flyttede ind i den gamle Malergaard, der nu skulde rumme baade den gamle og den unge Familie.

Det skulde dog ikke blive i Ebeltoft, deres Manddomsgerning skulde falde. Far fulgte nemlig en Opfordring fra sin Morbroder, Malermester *Søren Larsen* i Silkeborg, om at komme og gaa i Kompagni med ham; og i Slutningen af Feb. 1860 fulgte Bedstefar selv de to unge til Nybyggerstaden i Jyllands Hjerte. Manden, der læssede Flyttelæsset i Ebeltoft var saa uheldig, at han med sine store Træsko traadte igennem en Kasse pakket med Porcelæn, og her gik det ud over 6 Par fine, gennemsigtige Tekopper, en Gave fra Tante Ane. Men atter lød Bedstefars: »Græd ikke, Hanne, jeg skal nok faa de knuste Kopper erstattede med nye«. Det naaede Bedstefar virkelig, og de Kopper hyggede paa Bordet i vort Hjem i mange, mange Aar. Altid var et Par af dem Fars Mundkopper, og han holdt af, hver Gang han førte Koppen fra Munden ned paa Underkoppen, da at faa denne til at

klunge, idet han stødte til Randen af den. Den fine Klang nar vist sunget lidt for Far om Bedstefars Kærlighed til sine Børn. — De unges første Hjem blev paa Torvet i Silkeborg i Onkelens Ejendom. Huset staar der endnu, ganske vist med ombygget Facade. Her blev det unge Ægtepars første Barn født den 5. April 1860. Bedstefar var blevet hos de unge en Tid efter Flytningen; han vilde have dem godt installerede, inden han forlod dem; han havde ogsaa haabet paa, at det med Længsel ventede Barn skulde blive født, saa han kunde faa det at se, før han rejste. Det trak imidlertid for længe ud for ham, han maatte af Sted; men forinden gav han Mor en lille Pengesum, hun skulde gemme til eget Brug, naar Begivenheden indtraf. Moder gemte Pengene i sin øverste Chiffoniere-Skuffe og — glemte dem. Da hun længe efter ved Oprydning i Skuffen fandt dem, blev hun straks ganske forskrækket ved Synet af de mange Penge, indtil hun kom i Tanker om Bedstefars Gave.

Fader sendte nok i et Rimbrev, som Mor fandt udmærket, Bud til sine Forældre om Sønnens Fødsel. Men det har jeg aldrig set.

Far og Mor blev kun et Aars Tid i Huset paa Torvet, saa flyttede de op paa Vestergade i Farver Mathiasens Ejendom, hvor Fader begyndte en Malerforretning og Farvehandel for sig selv. Det var lige over for det Sted, hvor nu *Peter M. Hansens* Tapet- og Farvehandel ligger. Nu er Biografteateret »Kino« i Mathiasens tidligere Ejendom. Her er min Broder *Peter* og jeg fødte samt vor lille Søster *Ane*, der kun blev faa Dage gammel.

I dette Hus oplevede Far og Mor Krigen i 1864, den ramte den unge Familie haardt, idet ingen lod Malerarbejde udføre i de Tider. I Slutningen af Januar 1864 var Bedstefar kommet til Silkeborg for i Tilfælde af, at Far skulde blive indkaldt til Hæren, at kunne være til Hjælp og Støtte for Mor. Men da Mor den 6. eller 7. Februar om Aftenen kom ind i Stuen, fandt hun Fader sidde hulkende ved Bordet, mens Bedstefar i stort Oprør travede op og ned af Gulvet. De havde lige modtaget Efterretning om Dannevirkes Rømning og Slaget ved Sankelmark. — I lang Tid gik Mor i Angst og Spænding for, at Far skulde blive indkaldt. Østerrigerne havde besat Silkeborg, og Far, der var modig og offervillig, modtog ofte Opfordring fra Byens Øvrighed til at udføre forskellige farefulde Hverv. — Saaledes blev mine Forældre en Nat vækkede ved, at der blev banket paa deres Sovekammervindue. Det var Byfogeden, Birkedommer *Drechsel* i egen Person, der bad Fader med det samme bringe nogle vigtige Papirer over Langsøen til Sognefogeden i Balle, der endnu samme Nat skulde ride med dem til Øvrigheden i Viborg. Østerrigerne havde sat Vagtposter rundt om hele Langsøen, alle Baade var trukket paa Land, og Viborgbroen og Broen over Lysaa var afkastede, men Birkedommeren havde sikret sig en Baad, der laa ved hans Have, og en Karl fra en af Købmandsgaardene skulde ledsage Far. Med Angst og Taarer tog Mor Afsked med Far, der ivrig og skyndsomt jog ud i Natten, mens Mor længe blev staaende ude og lyttede efter, om der skulde falde Skud, men da alt vedblev at være stille, gik hun ind og lagde sig paa Sengen. Hen paa Morgenstunden blundede hun lidt, og hun drømte da, at der kom en Mand ind i Gaarden og holdt en Seddel op for Vinduet, hvorpaa der stod: Din Mand er fri, han har trukket for højt Nummer. Det gik i Opfyldelse. Ikke mange Dage efter kunde Birkedommeren til Mors inderlige Glæde meddele, at Far ikke vilde blive indkaldt.

Lykken havde imidlertid ogsaa staaet Far og hans Medhjælper bi paa deres naturlige Færd. I Morgendæmringen nærmede de sig efter vel udført Ærinde i deres Baad til Silkeborg; men her stod der langs Søens Bred østerrigske Soldater og gjorde deres Mor gentoilette. Far og Karlen lod, som om de kun havde været ude for at indfange en Baad, der var drevet til Søs for dem, de havde paa Søens nordlige Bred faaet fat paa en Jolle, de halede med sig. Og saaledes slap de uskadte i Land trods Vagtposterne med de skarpladte Geværer.

Under Krigen havde Far og Mor deres bedste Indtægt ved at modtage Soldater i Indkvartering fra Drewsen paa Papirfabriken. De fik hele Værkstedet og et Værelse paa

Loftet. Selv tog de en Officer, som blev indlogeret i deres pæne Stue til Gaden. Oppasseren laa paa Loftet. Der var god Diciplin blandt Østerrigerne, saa de var ikke vanskelige at have. De lavede selv deres Mad sammen, men Mor kogte og stegte det for dem. En Dag kom de med en stor Klump Dejg, indbunden i et rent Stykke Tøj, den skulde koges i en stor Gryde Vand. Moder tænkte, det vist vilde blive en slem Middagsmad. Men da Klumpen var kogt, og Soldaten skar den igennem, saa hun, at den saa nok saa lækker ud. Det var en øjnet og god Brøddejg med brunede Flæsketerninger i; dertil fik de Fedt med Sirup i som Sovs. — Senere blev det en yndet Ret for os Børn at faa »Tyskeklumper« (Brødboller); men vi nød den rigtignok helst med Saftsovs. — Soldaterne paa Loftet var ikke altid trygge ved at spise den Mad, Mor havde kogt til dem, hun skønnede det paa, at de altid var ivrige efter at faa Lov at tage Broder Niels med op, naar der skulde holdes Maaltid, han maatte saa smage paa Maden, før de spiste, og derefter synge »Den tapre Landsoldat« for dem. Mor forbød dem imidlertid at tage hendes lille Niels med op, og Far talte med den flinke Officer om det. Denne fik snart Soldaterne ordnede, saa de respekterede Mors Vilje; men en af dem fik rigtignok Prygl i Gaarden dels i denne Anledning, dels havde han nok været langfingret. Det gjorde dog Far og Mor inderlig ondt for den stakkels Fyr. Officeren sagde forøvrigt til Far, at naar det kom til Stykket, var Prøjerne vist lige saa meget deres Fjender som vore, og Østerrigerne var slet ikke glade ved dette Felttog.

Far og Mor var glade for deres lille Hjem paa Vestergade. Enkelte bitte smaa Begivenheder der fra har jeg bevaret i Erindringen. Saaledes husker jeg Mor staaende i Farveriet og vaske, mens jeg var anbragt paa et Bord ved Siden af hende; jeg skraalede af fuld Hals, og tilsidst er det blevet for meget for Far, der rimeligvis har kunnet høre mit Skraal ind i sit Værksted, — for han kom farende, tog mig og bar mig over Gaarden og satte mig ind i en Garderobe ved Sovekammeret. Herfra blev jeg udfriet af min Gudmor, Fru Mathiasen, der boede Dør om Dør med os. Hun bar mig ind til sig, idet hun sagde noget om, at det dog ogsaa var forskrækkeligt som Far og Mor behandlede mig.

En Dag sad mine Brødre og jeg paa en Hestegang, der fandtes midt i Gaarden. Peter fortalte en Historie om en underfuld Verden, der fandtes i Jorden under Hestegangen; jeg skulde bare prøve at gaa ned mellem nogle Tandhjul, vi netop satte Fødderne paa. Da kom Værten, Hr. Mathiasen, og med sin Stok jog han os læmpeligt bort, her maatte vi ikke være. — Mine Brødre holdt nok ogsaa mest til ovre i Genboen, Garver Jaedes, Gaard, hvor der ogsaa var to Smaadrenge, begge lidt ældre end Niels og Peter. Men Drengene her lavede ofte gale Streger, saaledes begravede de engang Jaedes lille Hund, og da Mor talte med mine Brødre om det, sagde Peter: »Vi bodækked den bare med Sand, og saa var den død, da vi tog den op«. — Far begyndte nok fra den Tid af mere og mere at sysle med Tanken om selv at bygge Hus og Hjem, hvor Børnene kunde finde et godt Fristed.

Fra Mathiasens Gaard førte der en Stentrappe overdækket med Lemme ned til Kælderen. Her stod jeg en Dag og saa Mor styrte ned af Trappen; hendes ene Trætøffel stod ved Siden af mig, men ved Trappens Fod laa min Mor. — Ikke mange Dage efter blev den lille Ane født. Hendes Fødder var misdannede fra Fødselen, de vendte forkert, og Jordmoderen forberedte Far og Mor paa, at de snart maatte skilles fra deres lille Barn, idet det skulde over paa Hjemmet for vanføre. Hun levede imidlertid kun i 4 Dage, da fik hun Krampe og døde under den. Det var baade med Sorg og Smerte, at Far og Mor lagde den lille Pige i Kisten, de havde aldrig set saa yndigt et nyfødt Barn som hun (* 30. Nov. † 4. Dec. 1865).

Juleaften 65 havde vi vort første Juletræ. Jeg husker, jeg laa paa Maatten i Gangen udenfor Stuen og kigene ind gennem Sprækken under Døren, hvorfra Lyset skinnede. Vor Pige, *Trine*, »Gammeltrine« som hun altid senere kaldtes, og som jeg elskede, havde nok pyntet en Dukke til mig; men jeg, der ellers aldrig kunde undvære Dukker, brød mig ved denne Lejlighed kun om Træet med de mange Lys og Godter.

Bag Farveriet var der en yndig Have. I Lysthuset var der et stort Vindue med Glasruder, hvorigennem man havde Udsigt over Silkeborg Langsø. Her holdt Far og Mor af at sidde, naar Dagens Gerning var endt, og Børnene bragt til Ro, Udsigten mindede lidt om den man havde fra Mors Hjem paa Overgade i Ebeltoft ud over Vigen; og Far og Mor var begge klare over, at skulde de selv bygge Hus, saa maatte det være et Sted, hvor de havde Udsigt over Søen.

Far og Mor fortalte tit om, hvor de i mange Aar blev ved med at længes efter Ebeltoft. Især syntes de, det var umuligt for dem at holde Jul i Silkeborg. De første Aar tilbragte de derfor altid Julen i deres Barndomshjem, skønt det var besværligt at rejse ved Vintertid med de smaa Børn. Julen 1864 blev imidlertid deres sidste Rejsejul. — Pengene var da faa og smaa, og Vinteren var begyndt tidligt, men Far og Mor var enige om, at »hjem« maatte de. Fader lejede da en Enspænderbefordring, som han selv vilde køre. Den eetaarige Sofie blev puttet ned i en FaareskindsFodpose, Drengene forsvarligt indpakkede, Far og Mor ligeledes, og Kufferter og Madkurv kom op bag i Vognen, og saa gik det i Trav efter Aarhus til i den kgl. Posts Spor. For den blev Sneen jo kastet, og deraf maatte man benytte sig. Hesten var imidlertid treven, og Far havde slidt to Piske op paa den, da han naaede Aarhus; men her begyndte dog først Genvordighederne for Alvor. Hesten, der var en gammel Mælkevognshest, vilde standse ved hver Dør paa Gaden, og Far maatte gaa ved Siden af den for at drive den frem. Siden maatte han betale en Mand for at føre Hesten tilbage til Silkeborg, mens Far med Familie tog med Postvognen til Ebeltoft. — Siden holdtes der Jul i Silkeborg.

Dagen før Store-Bededag 1866 flyttede vi ned i det nye Hus, Far havde faaet bygget paa Raadhusbakken. Her voksede saa Børneflokken op, til vi blev 8 i Tal. Lykkelige Barneaar levede vi her paa den smukke Plet. Fra Hjørnestuen, fra Sovekammer og Gavl-værelser saa vel som fra Havens højeste Del, hvor Lysthuset kom til at ligge, havde vi den herligste Udsigt over Langsøen med den skovklædte Odde, til de lyngklædte Balle Bakker og den smukke gamle Kirke højt i Horisonten. I stille Aftener kunde vi ofte høre Klokkerne fra Balle Kirke ringe Solen ned, og ved Foraarstide hørte vi Frørnes Kvækken fra Søbredden, mens Balsampoplerne fyldte Luften med Vellugt fra de nysudfoldede Blade. Vi fulgte de pragtfulde Solnedgange, naar de genspejledes i Søens blanke Flade, og vi muntrede os paa Søen i Baaden, som Far snart anskaffede. En stille Sommeraften i Baaden paa den blanke Sø, mens Sangene tonede, idet Far og mine Brødre førte an med deres smukke Sangstemmer, hører med til vore smukkeste Minder fra den Tid.

Jeg var 2 $\frac{1}{2}$ Aar, da vi flyttede ned i Huset paa Bakken. Noget af det første, jeg husker der fra, er, at jeg stod paa en Stol ved Sovekammervinduet og saa paa, at Sneen faldt udenfor. Da saa jeg en fremmed Mand gaa med min Broder Peter paa Armen, og Peter havde Mors graa Sjal om sig. Mor fortalte mig, at den fremmede Mand boede i Gaarden ved Siden af vor Have, han havde en lille Pige, som hed *Fransiska*, som Peter skulde over og lege med. — Samme lille Fransiska gled lidt efter lidt ind i Søkendeflokken i Marlerhuset og blev dens trofaste Veninde gennem lyse og tunge Tider, til hun nu paa de gamle Dage helt er groet fast i den.

En Aftenstund, da vi var i en mere frmskreden Alder, tog Fransiska, Peter og jeg os en Tur paa Søen i Baaden, som Peter næsten elskede og altid var meget omhyggelig for. Vi besluttede at gøre Landgang ved Ballesiden ved »Aldershvile« for rigtig at undersøge de Egne, vi daglig havde for Øje fra Hus og Have, men endnu næppe havde betraadt. Baaden stødte imidlertid paa Grund et Stykke fra Land, og Peter lagde en Aare ud, hvorpaa vi skulde gaa i Land. Fransiska var ængstelig; men jeg skulde vise mit store Mod ved ikke alene at gaa først ud, men ogsaa ved at gøre et Hop midt paa Aaren, som brast, og jeg plumpede i Vandet. Men i Stedet for at ynke mig og komme mig til Hjælp brød Peter ud i Klager over den brækkede Aare, og dygtig vred paa mig var han. Jeg blev dybt krænket

og saaret, og det første jeg fik mine Ben paa det tørre, satte jeg i Løb langs Søen i Retning efter Viborgvejen for ad den at naa hjem. Jeg mærkede dog snart, at Vejen vilde blive besværlig for mig, der var Grøfter og Gærder, Vandløb og Mose, jeg maatte over. Men som jeg stod stille og saa mig om, hvordan jeg bedst skulde komme uden om Forhindringerne hørte jeg Graad og høje Raab bag mig. Det var Peter og Fransiska, der halede ind paa mig og raabte, jeg skulde vende om og sejle med dem hjem. Jeg gik dem i Møde, og vi blev snart forsonede. Haand i Haand løb vi tilbage til Baaden, hvor Peter lovede mig at faa Aaren repareret eller erstattet. Hvordan Modtagelsen blev i Hjemmet husker jeg intet om. Naar vi aflagde fuld og sandfærdig Besked om saadanne Begivenheder, kunde hverken Far eller Mor blive vrede paa os. — Jeg husker engang, at jeg skulde bringe en Tikroneseddel eller Femrigsdalerseddel hen til en Mand paa Søgade for Far. Jeg tabte imidlertid Sedlen og kom fortvivlet tilbage til Far og fortalte om den forfærdelige Hændelse. Han saa paa mig et Øjeblik, saa udkommanderede han hurtigt det forhaandenværende Mandskab: mine Brødre og Folkene paa Værkstedet; og mens jeg stod i en Krog med foldede Hænder og bad om, at Sedlen dog maatte findes, susede Far omkring med sin Flok og ledte, og det varede ikke længe, før Niels kom raabende: »Du skal ikke græde, Fie, vi har fundet Sedlen«. Far sagde intet. Han syntes vist, jeg havde lidt nok for min Uagtsomhed. Han har maaske ogsaa tænkt, at han skulde have givet mig Sedlen i en Pung. — En anden Gang, husker jeg, havde lille Søster *Ingrid* haft det Uheld at slaa Servantestellet i Stykker i Sovekammeret. Hun var utrøstelig, ikke mindst da Mor sagde, hun skulde selv sige det til Far. Hun satte sig da udenfor Gadedøren paa Trappestenen for straks at faa Far i Tale, naar han kom hjem til Middag; og saa snart hun fik Øje paa ham, gik hun ham grædende i Møde. Vi saa kun, han tog hende i Haanden og gik med hende op ad Bakken. Men lidt efter kom de begge straalende glade tilbage, Far med et nyt mægtigt Vandstel i Armen, *Ingrid* med en nydelig Dukkeservante med alt, hvad dertil hørte. Det var den Straf hun fik. — Ellers kunde Far nok være »rask paa Haanden«. Mine Brødre fik just ikke altid saa nænsom en Behandling fra Fars Side, han var i Almindelighed mere blød og taalmodig over for os Piger. I alle Tilfælde var han afvæbnet, naar han saa os ulykkelige og bange.

Begge mine Brødre elskede fra Barndommen af Naturen over alt. Sommeren igennem saa vi ikke meget til dem herhjemme efter Skoletid. De sejlede, svømmede og fiskede. Ved Aftenstid kunde de saa komme hjem med lange Knipper Aborrer, som skaffede Pigen megen Ulejlighed. Tit var de ogsaa med Fiskerne ude »at blusse« om Aftenen, saa stangede de Aal, eller de var med paa Gjeddefiskeri og kom hjem med stor Fangst. Mor forbød dem til sidst at gaa ud paa disse store natlige Togter uden Lov; hun havde gennemgaaet saa mange angstfulde Stunder for dem, naar det undertiden trak ud til langt paa Natten, inden de kom hjem, og de havde lovet hende, at de ikke mere skulde tage ud med Fiskerlavet, men nøjes med at fiske fra Broerne ved Søbredden. Hos Peter gik imidlertid Naturen over Optugtelsen. Han gjorde Aftale med Fiskerne om, at han skulde med dem ud en Sommermorgen ved 3-Tiden. Peter var ellers ingen Morgenmand; men gjaldt det Fiskeri, vaagnede han paa Klokkeslet. Saaledes ogsaa denne Morgen. Med Strømperne i den ene Haand og Træskoene i den anden listede han ned ad Loftstrappen. Det gjaldt jo om at slippe ned, uden at Mor mærkede det. — I mange Aar i vor Barndomstid var Mor nemlig om Sommeren oftest alene om Husstyrelsen hjemme, idet Far da havde store Landarbejder i den rige Frijsenborgegn, som han selv maatte lede. — Peter naaede imidlertid ikke mange Trin ned ad Trappen, da blev han bidt af en Rotte i sin bare Fod, Rotten var netop kommet paa Visit fra Naboens — Knaps — Pakhuse; og med et mægtigt Brøl vækkede Peter nu alle i Huset. Et Øjeblik efter laa Peter grædende paa Knæ foran Mors Seng og bad hende om Forladelse. De græd nok lidt begge to; men det var sidste Gang Peter listede paa Fiskeri uden Lov. —

Naar Vejret og Forholdene ellers tillod det, tog Far og Mor altid om Søndagen til Kirke i Sejling. Da Digterpræsten *Hostrup* i 1862 havde forladt Silkeborg, løste alle hans

Venner her Sognebaand til *Møller* i *Sejling* (gift med *Jutta Bojsen*). Til dem sluttede *Far* og *Mor* sig, og de var med det samme inde i den gode *Vennekreds*, der siden trofast fulgtes, til *Døden* skilte dem. Der var *Købmand Knaps*, *Fabrikant Hammers*, *Brænderiejer Eskildsens*, *Ølbrygger Petersens* og *Skræder Jensens*. Flere af de nævnte Familier havde selv *Køretøj*, og det var vist gerne ordnet saadan, at *Kvinderne* kørte, og *Mændene* gik til *Kirke*.

Vi *Børn* havde en *Sommer-Søndag* faaet *Lov* at gaa ud ad *Viborgvejen* og tage imod *Far* og *Mor* ved den *Tid*, vi kunde vente dem hjem fra *Kirkefærd*. *Søster Berna*, lille *Marie* og jeg — den store vel 9—10 Aar gamle *Sofie*, der altid længtes frygteligt efter *Mor*, naar hun var borte, vandrede af *Sted*; vi gik og gik, naaede *Balle Kirke*, men der kom ingen *Far* og *Mor*, vi drejede ind paa den kendte *Sejlingvej* og travede til *Sejling* lige ind i *Præstegaarden*. Her stod *Præstens Søn Frede*, der fortalte os, at der slet ingen var hjemme. De var alle ovre i *Sinding Skov*, hvor hans *Bedstefar* — *Budstikke Bojsen* — skulde tale, og vore *Forældre* var ogsaa der ovre. Da sank vort *Mod*, og grædende vendte vi om og gik hjemefter bærende den lille *Marie* i *Guldstol* imellem os, da hun ikke havde *Kræfter* til at gaa længere. Neden for *Balle Bakker* blev vi indhentede af et *Køretøj*, der standsede, da de kørende saa os tre grædende *Børn*. Lille *Marie* kom op at sidde paa *Skødet* af en *Dame* i *Vognen*, og vi blev trøstede med, at *Far* og *Mor* snart vilde komme. *Mødet* i *Sinding* var endt; de kørende havde selv været med til det. — Da *Berna* og jeg endelig naaede hjem, var *Far* og *Mor* alt kommet, og de havde været urolige for os. Fra den *Tid* maatte vi aldrig gaa længere end til »de røde Huse«, et *Par Smaahuse* ved *Viborgvejen*, den første *Begyndelse* til *Alderslyst*, havde vi da ikke mødt vore *Forældre*, skulde vi vende om og gaa hjem.

Engang var *Far* og *Mor* med lille *Johanne* ved *Midvintertid* rejst til *Ebeltoft* for at besøge deres *Forældre*. En god og solid *Pige* styrede imens *Huset*, passede den lille *Jutta* og tog sig af os andre fem store. *Peter* og jeg besluttede da at benytte *Dagene*, da vi paa en *Maade* spillede *Herrer* i *Hjemmet*, til at opføre en *Komedie*. *Niels* tilbød at afskrive *Rollerne*, men »optræde« vilde han ikke. Han var for stor. Vi tog da fat paa *Indstuderingen* af »*Slægtningene*« for de smukke *Sanges Skyld*. *Hovedrollerne* *Jens* og *Ellen* besattes med *Peter* og mig, *Moderen* — *Fransiska*, *Lord Howard* — en *Skoleveninde* *Louise Jensen*, *Fiskere* — et *Par* af *Peters Kammerater*. *Folkene* i *Værkstedet* hjalp os at indrette *Teater* i *Fars* og *Mors Sovekammer*, selv *Forstavnen* af en *Baad* lavede de i *Stand*. Og saa gik *Stykket* da over *Brædderne* en *Søndag Aften*. *Tilskuerpladsen* var besatte med *Karle* og *Lærlinge* fra *Købmand Knaps Gaard* samt med vore egne *Folk* og nogle *Skolekammerater*. *Billetprisen* var fem *Øre* over det hele. *Tavse* og *andægtige* fulgte *Tilskuerne* *Stykkets Gang*, og efter endt *Forestilling* var der *Kaffe* for en *indbudt Kreds*. For *Femørerne* var der købt *Wienerbrød* til *Gæsterne*.

Dagen efter var *Peter* og jeg lidt beklemte, og *Niels* var glad over, at han ikke havde haft ret meget med det hele at gøre. Nu kom *Far* og *Mor* hjem en af *Dagene*. Det var vist en slem *Historie*, vi her havde rodet os ind i. — Da *Far* og *Mor* kom hjem, ledte jeg allerede mit *Hjerte* for *Mor* paa *Vejen* hjem fra *Banegaarden*; jeg havde foruden *Komedien* et *Par* brækkede »*Krumkammer*« paa *Samvittigheden*, som jeg maatte have *Tilgivelse* for. Jeg husker, at *Mor* blev lidt tavs og alvorlig. *Smilet* døde paa hendes *Ansigt*, og hun sagde noget om, at hun havde troet os bedre end som saa. — Men *Dagen* efter fik vi *Lov* til at spille *Stykket* igen for *Far* og *Mor*; og efter det fik vi fuld *Tilgivelse*, takket være *Sangene* og *Peters smukke Understemme* til nogle af dem.

Det var forøvrigt ikke underligt, om vi *Børn* havde stor *Lyst* til at spille *Komedie*. Det laa os vist i *Blodet*. Jeg husker — det maa have været i *Vinteren 1869* — hvordan hele vort *Hus* da engang stod i *Komediens Tegn*. Men det var den *Gang* »vore *Fædre*«, der havde faaet *Lyst* til at opføre *Hostrups* »*Feriegæster*«. Hele vort *Værksted* blev omdannet til *Teater* og *Tilskuerplads*, og *Moder* stillede sin *Hjørnestue* til *Skuespillerindernes Raadig-*

hed. Det var for os Børn en mægtig Begivenhed, vi gik rundt i stille Benovelse over den Skønhedsverden, der her aabenbarede sig for os. Vidunderlig smuk var Inger i sin hvide klare Kjole. Det var Ølbrygger Petersens Datter *Helene*, den senere Fru Stensballe. Knud spillede af Musikdirektør *Chantelauze*. — Hans Søn sad Forestillingsaftenen foran mig paa »Orkesterpladsen«, og under en Pause vendte han sig om og hviskede til mig: »Min Far er den kønneste af dem alle«. Kammerraaden spillede af en Lærer *Stauberg*, og Doktoren af Far. Fruen af Musiklærerinde Frk. *Jacobine Rasmussen*, Frøkenen af en Lærerinde Frk. *Melchior*, Professoren af Lærer *Leth Rasmussen* og Jørgen af Byens Overlærer *Børge Møller*. — Scenen var som en Æventyrhave med blomstrende Buske (store Nerier besatte med røde Papirblomster). Far havde malet Decorationerne og lavet en nydelig Bindingsværksgavl med Havestuedør og Vindue til at lukke op oven over. — Selvfølgelig har »Feriegæster« aldrig gjort saa dybt Indtryk paa mig siden, som denne første Gang, jeg saa Stykket, og aldrig synes det mig, har jeg set det bedre spillet. Det blev i hvert Fald baaret over Scenen af smukke, musikalske Mennesker, der spillede med Liv og Lyst og under mægtigt Bifald fra Tilskuerne. Efter Forestillingen, mens Skuespillerne drak Kaffe oppe i Stuerne, blev »Teatret« fjernet, og Bal i Værkstedet sluttede Festen. Men vi Børn blev ved at leve i Mindet om den længe, længe.

Far blev tidligt optaget af mange offentlige Hverv. Han var Medstifter af Byens første Sangforening, der senere blev optaget i Haandværkerforeningen. Han var Sangforeningens første Formand, *Organist Larsen* dens første Dirigent. Jeg husker, jeg en Aften var med Far og Mor til Sangøvelse i et blandet Kor inden for Sangforeningen i Dirigenten *Organist Larsens* Hjem. De sang: »Vær hilset mit gamle Fædreland« og »I Rosengaarden gik jeg«. — Koncertaftenen saa jeg Mor og Fru Larsen i hvide Molskjoler komme glade og oprømte hjem fra Koncerten. Nu skulde de sammen med deres Mænd drikke Kaffe hjemme hos os og saa igen over paa Hotellet for at deltage i Ballet. Man var sparsommelig den Gang. — Fader blev senere Formand i Haandværkerforeningen og fik dermed tillige Ledelsen af Jyllands Varelotteri her paa Pladsen. Det gav Fader meget Arbejde især op imod Julen, da der altid holdtes Juleudstilling i Haandværkerforeningen med Salg af Haandværkernes Frembringelser og med Tombola. Fader, Folkene paa Værkstedet og mine Brødre sled med alt dette, saa de ikke kunde faa Tid til at gøre noget for Hjemmet, og Mor havde til lige ind imod Jul sine Stuer til at flyde med Foreningens Sager, saa hun til sidst syntes, det var umuligt at faa Tid og Fred til at fejre Julefest i alt dette meget udenoms. — Jeg husker, at Mor alvorligt talte med Far om, at dette var galt. Hun syntes, hun var blevet alene nu om meget, de før havde været fælles om. »Ære være Arbejdet for Standens og Byens Bedste«, sagde hun; men i Hjemmet og for Hjemmet maatte Arbejdet begynde; ellers blev det øvrige Slag i Luften. Far og Mor havde hyppige Diskussioner om denne Sag, og jeg husker, hvor det pinte mig, at de var uenige, og at jeg altid syntes, de havde Ret begge to. Til sidst vandt Mor Sejr, idet Far blev valgt ind i Byraadet, og for at kunne passe Arbejdet, der her blev paalagt ham, maatte han trække sig ud af alt Foreningsliv; og fra nu af havde Mor sin gamle gode Arbejdsfælle ved sin Side til Gavn og Glæde for hele Hjemmet. — Senere var Far jo med til at stifte Højskoleforeningen, der hurtigt blev og er vel endnu Byens største Forening, og Far lagde et stort Arbejde her for Ungdommen; men da var alle vi Børn voksne og Far kunde uden at forsømme Hjemmet gøre sit Arbejde i Foreningen.

Far og Mor var begge stræbsomme, nøjsomme og sparsommelige, især var Mor overordentlig økonomisk, men de var langt fra at være paaholdende, tværtimod; de førte saaledes et meget gæstfrit Hus — ikke med Selskabelighed, den var kun lille; men der var aabne Døre for Slægt, Venner og Paarørende; og det hørte til Dagens Orden at have Gæster til Bords ved Maaltiderne. Det var forbavsende, hvad vi Børn som unge kunde tillade os i Retning af at føre Gæster til Huse, vi fyldte det med Leg og Sang, mens vi lod Fader

staa og holde paa Kakkellovnen, at den ikke skulde styrte sammen, mens vi dansede, og lod Mor sørge for vor Opvartning. Mon vi nogen Sinde fik dem rigtigt sagt Tak. —

Mor var altid i Virksomhed. Var hun ikke optaget i Køkken eller Vaskehus, saa var hun at træffe i sin Lænestol foran Sybordet, hvor hendes flittige og dygtige Fingre arbejdede med Syning og Strikning, Lapning eller Stopning, eller hun lod Maskinen snurre. Var Mor endelig engang ude, og Far kom hjem og fandt hendes Plads tom, saa stormede han gennem Huset for at finde hende, idet han højlydt beklagede sig over den Kone, han havde, der aldrig var til Stede, naar han endelig skulde tale med hende.

Far kunde udertiden sukke lidt over, at han var den eneste i deres Omgangskreds, der sad smaat ved det. Vennerne var alle velhavende og kunde tillade sig at føre stort Hus. Men Mor lod ikke saadanne Tanker faa Raaderum hos Far. Hun var tilfreds og taknemmelig; taalmodig i Modgang og med godt Haab for Fremtiden. — Far og Mor havde ogsaa kun Grund til at være glade for Vennerne, de havde. De kom uopfordrede, naar deres Hjælp tiltrængtes, og det skete ofte, især under Mors hyppige og langvarige Sygelejer, efter at vor yngste lille Søster Ingrid var født. Jeg husker saaledes, hvordan Far en Dag faldt sammen i Fortvivlelse og sad hulkende ved Bordet i Dagligstuen, mens Mor og vi Børn stod grædende om ham. Hans Laan i Sparekassen var under en Pengekrise blevet opsagt, og Far saa ingen anden Udvej end at sælge Ejendommen. Da kom Hammer ind. Han havde oppe i Sparekassen hørt om det passerede. »Min kære Ven, det er i Orden alt sammen«, sagde han, idet han lagde sin Haand paa Faders Skulder. Hammer havde sagt til Direktionen i Sparekassen, at opsagde de Faders Laan, saa opsagde han et lige saa stort Beløb af sine i Sparekassen staaende Penge til Dækning for Fader. Og dermed var vi reddede. I det hele kunde Fader altid gaa til Hammer, naar det kneb for ham, og altid blev han hjulpet.

Jul i Hjemmet paa Raadhusbakken var — baade da vi var Børn og unge — en Tid, da det forekom os, der var blevet Himmel paa Jorden. Tiderne kunde ofte være tunge og knappe. Indkøb til Julen kunde saaledes sjældent foretages, før Terminen var klar. Men saa steg Barometeret. Far og Mor begyndte at skrive Indkøbssedler, og Juleforberedelserne tog Fart. Under dem gik vi i mange Aar i Ængstelse for, at Mor skulde overanstrengte sig, saa hun skulde komme til at holde Jul i Sengen. Skete det, var det jo et slemt Skaar i Juleglæden baade for Far og for os Børn. Der var jo nok at tænke paa: Rengøring, Vask og Strykning, Baigning og Tillavning af al den gode Julemad til de mange Munde og de mange Dage. I mange Aar var vi aldrig under 12—14 daglige Mennesker. — Saa var der Indkøb af Gaver, der oftest bestod af haardt tiltrængte Klædningsstykker og Nødvendighedsgenstande. Hertil hørte dog ogsaa Dukker til de 6 Pigebørn. — Men den første store Dukke jeg ejede var et Arvegods fra Distriktslæge Fibigers Datter, der selv var vokset fra sin Dukke; mens jeg nærmest straks var for lille til det store hovedløse Monstrum. Men den blev forsynet med et Træhoved, som Fader selv udskar og malede. Hvert Aar forsvandt den hen imod Jul, og skønt jeg savnede den, bar jeg Savnet med Taalmod; jeg vidste, jeg vilde faa den at se igen paa Juletræet, fint opmalet og pyntet. Jeg var lykkelig for min gamle store Dukke, som fulgte mig gennem hele min Barndom. — Juletiden hjemme begyndte med, at Far kom hjem med Visbechs Almanak senere ogsaa med Juleroser og anden Julelitteratur fra Boghandleren. Saa fulgte hans Højtlesning for os om Aftenen, naar han var kommet hjem fra sine Aftentimer paa Teknisk Skole Klokkeren halv ti. — Vi sad da og arbejdede paa vore Julegaver ved Lamper og Smaaborde rundt i Stuen og med Ryggen vendt mod hinanden og mod Far og Mor, og saa blev der syet og læst højt til Midnat eller derover. — Paa den Tid af Aaret kunde vi nok tillade os de sene Sengetider. Dagen begyndte da ikke før ved 7-Tiden, mens vi om Sommeren altid skulde op Kl. 5, for at Folkene kunde faa deres Morgenmaaltid til Ende og være parate til at begynde Arbejdet, naar Klokkeren ringede 6. — Naaede vi nu godt igennem alle Juleforberedelserne — Smaakager, Pebernødder og store Julekager var bagte, Sylte, Medisterpølse, Leverpostej og meget andet godt

fyldte Sprsekammeret, og Peter havde hentet de 6 store Sigtebrød fra Landsbybagerens Vogn paa Torvet — (I Juletiden maatte vi spise ene og alene Sigtebrød) — saa naaede vi Juleaftens Morgen til Afhentelsen af Juletræet. Dette besørgeades altid af Niels og Peter, der ofte allerede ved Sommertid havde udset sig, hvilket Træ de vilde have. Var der Sne paa, foregik Udfærden med Slæde, og saa traskede de to Drengene af med tykke Uldtørklæder om Halsen, Uldvanter paa Hænderne og Træsko med Halmsaaler i paa Fødderne. Oftest gik Vejen til Lysbro, hvor de hos Skovfogeden fik Lov til at tage Træet. Det kostede intet den Gang. Byen var jo lille og Skovene store. Der hjemme gik imens vi Søstre og var ikke rolige, før Drengene med Træet var godt og vel i Hus. Træet blev beskuet, beundret, sat paa Fod og anbragt i Hjørnestuen, undertiden ogsaa i Værkstedet. Døren til Træet blev laaset. Der var kun Adgang til det for Far og Drengene. Og hvad de tre nu fik lavet derinde ved Træet, var altid nærmest vidunderligt. De havde jo lagt Planer med hinanden og gjort deres Forberedelser længe i Forvejen. Dels i Værkstedet, dels paa Drengenes Værelse paa Loftet havde Arnestederne været for, hvad de under stor Hemmelighedsfuldhed ind imod Jul frembragte. *Niels* og *Peter* var dygtige til Træskærerarbejde. Med Sav og Kniv lavede de mange kostelige smaa og store Arbejder. Nogle solgte de; men Størsteparten brugtes som Gaver til Forældre og Søkende. — En Jul havde Far malet en mægtig Decoration, der var anbragt under Loftet foran Juletræet: To svævende Engle holdt et blaat Gevandt imellem sig, hvorpaa der med Guldbogstaver stod: »Eder er i Dag en Frelser født«. — Da Døren om Aftenen blev lukket op ind til Lyshavet i Juletræsstuen, jublede vi Børn højt, saa Mor, der laa syg inde i Sovekammeret, græd af Glæde over at høre os. Far og mine Brødre bar hende ind til os og fik hende anbragt paa Sofaen, saa hun kunde være med i vor Sang, som Far med Fryd førte an i, om »Vi Puslinger har i hver en Vraa, som Blomster gro i Enge«, eller »Her staar vi nu i Flok og Rad om dig vort skønne Hjerterblad. Ak, giv at vi og alle maa i Himlen om din Trone staa«. — Et Aar havde Far modelleret en gammel Nissefar i Ler og malet ham smukt; krumbøjet var han, for han trak det store Træ med alle dets Herligheder frem paa en Slæde. Nissen laa paa Loftet i flere Aar, desværre havde vi ikke faaet ham brændt, saa han faldt fra hinanden tilsidst.

Da jeg var nitten Aar fik jeg mit første Ur af Far og Mor paa Juletræet. Borna fik et samtidig, og vi var ganske overvældede af Fryd og Glæde. Med hvert af Urene fulgte et lille Vers fra Far. Mit lød saaledes:

Mindes, at Tiden den rinder,
Mindes, hvad Tiden os bringer.
Mindes at takke for, hvad den har bragt.
Mindes af Uret: Vort Slag er ej tabt.

Slaa da, o Hjerter, for hvad der er godt.
Slaa, til Vorherre hører det blot.

Gid, at da dit Hosianne
Maa med os andres sig blande.

Til *Sofie!*
Juleaften 1882 fra Fader.

Forfatteren *Edv. Egeberg* har i et Julehefte givet en god Karakteristik af Fader, i hvert Fald har han skildret en Side af Fars rige, frodige Natur, nemlig hans barnlige Sind og hans Kærlighed til og Forstaaelse af Børn. Jeg vil her gengive en Del af, hvad *Egeberg* skriver:

ET LILLE PORTRÆT.

JEG kan endnu, naar jeg tænker paa ham, mærke hans store, kraftige Haand trykke min. Det var en rigtig Haandværkernæve med skæv Langemand, saaledes som Malerne altid har det.

Og naar han klemte til, saa han én trohjærtet ind i Øjnene som med et særligt Tilsagn om Venskab og Hjælp i sine gode, barnlige Øjne.

Haandtrykket løj ikke, og Ansigtet var ingen Maske, saaledes som man saa tit maa opleve det. Hans Færd havde altid vist, at hans Hænder ikke blot duede til at tage et kraftigt Tag for ham selv.

— — Noget af det, der førte mig til ham og fangede mit Hjerte, var hans store Kærlighed til Børn.

Han kunde sludre med Børn, saa det forslog noget, gaa ganske ind i de Smaa, saa hans Sprog blev deres; hans Ansigt spejlede Barnets aabne Modtagelighed; og hans store grove Hænder blev bløde og nænsomme som en Moders.

Jeg saa ham engang indblande sig i en Hestehandel.

Det var to Smaafyre nede i hans Gaard, som handlede om en tredie, lille Fyr — Hesten. Denne var meget urolig, slog op, vrinskede og bed paa unge Hestes Vis. Især naar de følte den ned ad Benene eller vilde aabne Munden paa den for at skønne dens Alder, var den meget umedgørlig.

Min gamle Ven stod en Tid i sit Værksted og saa paa dette, og inden ret længe greb det morsomme ham saaledes, at han maatte med i Legen.

Han lagde sin Pensel fra sig og gav sit Besyv med, og det gjorde han saa fantasifuldt og fornøjeligt, at man som Lærer maatte misunde ham.

Han kunde tale beroligende til Dyret med sit »Saa—saa«, »stille Tøsen«, »Hoa, hoa« og mange andre dæmpede Tilraab. Han hentede Græs til det, løsnede Grimen, strøg det ned ad Ryggen og viste sig at være en ualmindelig Leger.

Og han kunde klaske dem i Hænderne, prutte, rose, dadle o. s. v., ganske paa Prangermaner, saa at Børnene hylede højt af Fornøjelse og erkendte ham øjeblikkelig som deres Kammerat.

Jeg tror, der gik en god halv Time fra hans Arbejde med dette; men jeg tror ikke, at den var spildt paa nogen af Siderne. Drengenes Leg gik dobbelt saa godt efter hans Indblanding — han havde tilført dem nye Impulser — og han fløjtede en af sine muntreste Viser, da han igen tog fat paa Arbejdet.

— — Han kunde ogsaa rigtigt med unge Mennesker.

I sit eget smukke Hjem, som hans sjældne Skønhedssans havde sat sine Mærker paa, ligefra Trappegangen til det smukt dekorerede Loft, gik han altid i Spidsen for Leg og Sang og harmløs Spøg.

»Nu skal vi have en Sang!« kunde han pludselig afbryde midt i en Samtale, og saa sang man: Børn, Hustru, Gæster, fordi man ikke kunde lade være, naar den hyggelige Gamle vilde have det og selv sang for med sin smukke Stemme. Og Sangen blev med ham som Forsanger som et smukt Maleri i Samtalens fornøjelige Ramme.

Han kunde synge, saaledes som saa faa kan synge nu, da man først skal se sig om til højre og venstre, om det kan gaa an at give sig hen i Tonernes Glæde, om ingen smiler ironisk af, at man kommer til at vise, at man har Følelse. Han kunde synge, vugge sin Sjæl paa sin egen herlige Stemme, give sig hen, saa Øjnene blev blanke paa ham. Han vuggede med Hovedet, slog Takt med Foden — hele Manden var med.

— — Han kunde ogsaa tænke med de unge, føle med dem.

Han var Formand i en stor Forening, som navnlig havde til Formaal at være et Værn om de unge og skaffe dem sunde Adspredelser i Stedet for det meget daarlige, en By kan byde paa.

Ogsaa her kunde han lege og føre an, trods sit hvide Haar.

Hvilket herligt Talent er det ikke at kunne samle unge Mennesker om sig, saa de føler sig ganske fri og ikke mærker den Bismag af Skolegang og Opdragelse, som det gerne vil faa, naar ældre Folk blander sig ledende i Legen! Han kunde træde ganske ned i de meniges Rækker og dog lede.

Der er et lille Skæmteæventyr om en Pandekage, der løber af Panden og efter-

haanden faar en hel Række Mennesker til at løbe efter sig. Han kunde ogsaa faa en lang Række til at følge sig, og den fulgte ham som sin naturlige Fører.

Det følger af sig selv, at han aldrig behøvede at optræde dadlende og tilrettevisende i de unges Kreds. Der var noget ved den gamles Person, som midt i den gladeste Leg forhindrede al Vildskab.

— — Hemmeligheden ved denne hans Magt over Børn og Unge var jo hans eget unge Sind, og det unge Sind bundede ikke blot i et lykkeligt Naturel, men ogsaa og lige saa meget i hans Tro paa Mennesker og den deraf følgende Tro paa det godes Sejr her i Verden.

Der gik nemlig bag al hans Liv og Lystighed et Barn med foldede Hænder og saa ind i Guds Himmel. Og den Himmel vilde han gærne, at de andre ogsaa skuld se med ham.

Han holdt i Grunden Jul hele Aaret om. Ved hans Arbejde, ved Fyraften, paa Søgn og Hellig, altid var der dette glade opadvendte Barneøj. Han tog mod Livet med aaben Favn som en Gave, en Lykke. Hans Forhold til Gud var Barnets, og hans Bøn en Tak af den Art, der indeholdes i de skønne Ingemann'ske Morgensange — dem han elskede saa højt.

Der var meget af en Korsfarer i ham.

Han gik til Paradis med Sang. Det var virkelig hans inderste Sjæls Mening, som der staar i den gamle Korsfarersalme, at Jorden var dejlig, men Guds Himmel prægtig.

— — Han holdt meget af at holde Smaataler ved festlige Lejligheder. Han forvildede sig da ofte ind i det ulogiske. Men trods det, hørte jeg ham dog gærne, fordi der bølgede denne varme Følelse bag hans Ord. Man mærkede, han vilde alle vel, og det hævdede hans Tale op i en Klasse, der var adskilligt over dem, hvori man skal sætte alt det logiske, glatslebne, men indholdsløse og lavbenede Fests ludder, man hører saa meget af her tillands, hvor snart alle, takket være den stigende Oplysning og de mange Fester, kan tænke logisk og tale ulasteligt.

Jeg lærte efterhaanden at skønne, at han var klogere end alle de kloge, fordi han i sit barnlige Sind, sin Forbindelse opad og sin gode Tro til Mennesker havde en Nøgle til Livet, som de andre manglede.

Han er bleven mig en af de Skikkelser, det er mig en Opbyggelse at tænke paa. Jeg ønsker mig et Liv som hans — og jeg ønsker mig en Død som hans.

Thi selv paa Dødslejet var hans Glæde ikke forbi. Han var længe syg og led vist meget; men ligesom han troede Menneskene godt, saaledes blev han ogsaa ved, trods Lidelser, at tro Gud godt.

Hans Hustru og Børn græd omkring hans Seng. Han græd vel imellem, men han smilte ogsaa gennem Taarerne; thi han var inderlig taknemlig for Livet, han havde faaet Lov at leve og barnlig sikker paa, at det, han nu gik ind til, skulde i Lykke langt overgaa det, han kendte.

Da jeg var hos ham sidste Gang for at sige Farvel, tog han min Haand og sagde med sin endnu smukke Stemme og et svagt Tryk af sin store Arbejdshaand:

»Jeg er vis paa, at vi to skal mødes en Gang igen.«

EDV. EGERBERG.

Jeg maa tilføje en lille Begivenhed, der springer frem i den Krans af gode Minde, jeg bevarer om Far. — Jeg var blevet Lærerinde paa Realskolen i Silkeborg. Der skulde være Skolebal, og dette skulde afholdes i de store Lokaler paa Teknisk Skole lige over for Realskolen. Planen var lagt saaledes, at mens de ældste og Mellemlklasserne dansede til Musikkens Toner i et Lokale i Stueetagen, skulde jeg danse og lege Sanglege med de yngste Klasser paa første Sal. Hjemme udtalte jeg Frygt for, om ogsaa min Stemme og mine Kræfter kunde slaa til Aftenen igennem; og Far tilbød da uopfordret, at han nok skulde komme og hjælpe mig, saa det skulde sagtens gaa. Og det gik. Far førte an, og Børnene

jublede. Jubelen tiltrak de dansende underneden, og flere og flere af dem trak ovenpaa og gik ind i den glade Kreds. Til sidst førte Far an i en susende »Bro Brille«, og nu kunde end ikke de voksne Elever modstaa, men stormede i Rækker mellem de smaa efter Far igennem »Porten«. Ballet underneden hørte op, af Mangel paa Tilslutning fra Herrernes Side, og Kirkeskov, Skolens Bestyrer, maatte op i Døren og indstændigt bede de unge Herrer begive sig ned i Balsalen til de ventende Damer. — Børnene glemte aldrig denne Aften. — Denne Evne til at skabe Fryd og Jubel ikke alene hos Børnene, men ogsaa blandt Ungdommen fik Far rig Lejlighed til at udvikle de mange Aar, da han var Formand i Højskoleforeningen, en Forening, der talte megen læsende Ungdom, ogsaa unge Handelsfolk og Haandværkere blandt sine Medlemmer. Hver Søndag Aften var helliget Ungdommen, og Far ledede altid selv disse Aftener, der som oftest begyndte med Foredrag eller Oplæsning, Solo- eller Korsang og Musik for saa at ende med Sanglege og til sidst en Aftensang. Det var altsaa de hjemlige Fester, Far nu flyttede om til Ungdommen i Foreningen. Hos mange af dem, der var med i denne Ungdomskreds i Højskolehjemmet lever Mindet om Far i taknemmelige Hjerter.

Vi havde i min Ungdom, mens jeg var Lærerinde paa Realskolen, en lille Fætter boende hos os, Aage Garnæs Petersen. Han gik paa Realskolen, hvor jeg var hans Lærerinde bl. andet i Dansk. Han har nylig i et Brev til mig draget et Minde frem om en Aften i vort Hjem, som jeg her vil meddele efter Ordlyden:

»Du er ikke alene Datter af en Maler, men ogsaa Datter af en Mand, der kunde fremsætte et Sjælebillede. Jeg husker saa tydeligt en Aften, kort efter Bernas Død; vi sad, hele Familien sammen, Alfred Christensen (en ung Lærling og Slægtning af Far) var for Resten ogsaa til Stede. Du havde spillet »Tæt ved Søens stille Bred«, og vi havde alle dæmpet sunget med; det følte i Skumringen at ikke et Øje var tørt, og der blev paa eengang Højtid; saa tog din Fader Ordet og talte til Sindene, fortrøstningsfuldt; han gengav Billedet af den yndige, unge Pige, der var kaldt »hjem« til en bedre Have, bad til Gud om Styrke og Evne til at forstaa, det var noget godt, der skete, selv om det var tungt at miste. Derefter takkede han Gud og sluttede med at bekende de kristnes Tro og bede et Fadervor.

Jeg har siden den Stund følt, det var en hellig Time, jeg hin Aften oplevede; og underligt er det, at uskønne Minder aldrig har haft Magt til at fortrænge hine Glimt fra en skønnere Verden, der gennem hele mit Liv har lyst for mig og givet Næring til et bedre Jeg, der lever uafhængigt af hele den sociale Kvælningsproces, vi alle lider under, og som Folk af mit Slags er ved at segne under.«

Jeg maa her berette, at vor kære Søster Berna var død den 19. Dec. 1889, 23 Aar gammel. Hun saa vel som de yngre Søstre: Marie, Johanne, Jutta og Ingrid havde i Begyndelsen af Vinteren 1880 gennemgaaet en ondartet Diffteritis, en Sygdom, der endnu den Gang var temmelig sjælden og kun lidt kendt. Hele vort Hjem blev omdannet til Hospital, idet der intet Epidemihus fandtes i Byen, lige saa lidt som der fandtes Sygeplejersker. Lille Ingrid fik ved Siden af Halssygen Strubehoste; og Juleaften maatte Fader, alene, holde sin lille Pige, sit Hjertebarn, der uden at være bedøvet blev opereret af vor Huslæge med Hjælp af Distriktslægen. Hun døde under svære Lidelser Døgnet efter, mens Mor, der var blevet angrebet af Sygdommen for tredie Gang, laa med høj Feber med Jutta ved sin Side. Berna, der havde været Døden nær, var lige kommet op tillige med Marie og Johanne, Berna helt uden Stemme, og alle tre usle og skrøbelige og med en uhyggelig Hoste. Først da Sommeren kom, fik Berna Mælet igen og kom nogenlunde til Kræfter; men hun forvandt aldrig den haarde Sygdom, hun vedblev at være blegsottig, og hendes Mave var blevet svag. Dog var hun fuld af Livsmod og Arbejdslyst. Hun elskede Sang og Musik, Dans, Skøjteløbning og Gymnastik, og hun var Mor en god Støtte i Huset, efter at jeg havde kastet mig over Skolegerningen. Fra hun var en lille Pige havde hun været Mors trofaste Medhjælper ved Stoppe- og Lappekurven, naar Skolearbejdet var færdigt, mens jeg havde det Hverv at passe mine smaa Søstre. — Berna kunde bruge Strikkepindene, saa det klirrede

jævnt, mens hun forføddede Strømper til Peter, der brugte at møde med »Hul paa Hosene« hver Dag. Berna havde fra ganske lille været et mærkeligt fortryllende eller bedaarende Væsen, hun blev det endnu mere som ung; men hendes Ungdomstid blev paa en Maade svær for hende, idet hun alle Vegne var omsværmet og ombejlet, saa hun til sidst følte det som en Byrde. — Men hendes Dage blev jo ikke mange. Lægen havde ikke forstaaet hendes Svaghed, som han altid kaldte Blegsot med Fordøjelsesbesværligheder; men som vi senere forstod havde været Saar paa Tarmene. — Ved Juletid var Broder Niels kommet hjem efter 5 Aars Ophold i Udlandet. Berna var paa Skøjterne med sine to Brødre paa Søen en Maanedeskinsaften. Hun kom syg og elendig hjem med store Smerter i Ryggen. Næste Dag, Søndag, kom disse igen endnu voldsommere. Lægen udbrød, da han saa hende: Men det er jo en Dødskamp. Han behandlede hende med Æther, til Smerterne stilnede; men dermed var Bernas Kraft brudt, og Torsdag derefter, den 19. Dec., sov hun hen, omringet af sine nærmeste og med sin Haand i Mors. Det var en frygtelig Sorg for os alle, ikke mindst for stakkels lille Jutta, der ude i Aabo gik og glædede sig til Julen, da hun skulde hjem og samles med Forældre og Søkende, og saa faar hun uventet Bud om Bernas Død; og det blev ved Bernas Kiste, Jutta gensaa Broder Niels efter de mange Aars Forløb. Men for os alle blev det en stor Trøst, at vi igen havde Broder Niels iblandt os, var det end kun for en lille Tid; og underligt var det jo, at han netop skulde komme hjem og hjælpe os igennem de tunge Dage. — Ved Bernas Begravelse den 23. Dec. blev følgende Sang af Edv. Egeberg sunget af Højskoleforeningens Sangkor:

Tæt ved Søens stille Bred
voxed op i Hjemmets Have
Berna her — en Himlens Gave —
i sit eget lille Bed.

Hendes Øjne fulgte blidt
Blomsten ved den blanke Vove,
Fuglen i de lune Skove,
— begge lærte Berna sit.

Selv en Blomst og selv en Fugl,
glad og fri i Sommerluften
fryded hun med Sang og Duften
indtil denne tunge Jul.

Vintren kom paa Herrens Bud
Kulden hende gjennemisned,
Fuglen tav, og Blomsten visned
Berna atter er hos Gud.

Thi vi véd og mindes sødt,
at en Frelser lod sig føde.
Han blev født, før Berna døde,
døde førend hun blev født.

I, som sørge, høre til:
Fuglen fløj til fjærne Lande,
og paa andre skjønne Strande
Blomstsn atter dufte vil.

En af Fars Udlærlinge. Kunstmaler *Jens Møller Jensen*, har i sin Bog »Minder og Maal« givet en ganske god Karakteristik af sin Læremester. Den gengives her efter Bogen:

»15 Aar gammel kom jeg i Malerlære i Silkeborg hos Malermester C. P. Hansen, en Haandværker, som elskede sit Fag. Mester Hansen deltog selv i det praktiske Arbejde. Han var ikke nogen blid Mand overfor sine Lærlinge, meget hidsig var han, men han var i sit inderste en god Mand og en samvittighedsfuld Læremester. Naar han stod og udførte et særlig fint Arbejde, helst med Palet og Malerstok i Haanden, f. Eks. naar han malede Fugle eller Blomster paa Dørfyldinger — Eftervirkninger efter den bekendte Dekorationsmaler Hikler — saa sang han med sin smukke Stemme fine og gode Sange: »Jeg har baaret Lærkens Vinge, jeg har sunget højt dens Sang, jeg har følt, jeg skal mig svinge ind i Paradis en Gang«. Eller: »Blandt alle Vaarens Blomster smaa, saa fine og saa fagre, staar en især mit Hjerte nær, den har jeg frem for alle kær, den lille Blomst paa Heden, ja paa Heden.«

Mester Hansen kunde fortælle gode og morsomme Historier og synge fornøjelige Sange og Haandværkerviser. Han var afholdt af Kunderne og i Staden Silkeborg en meget agtet Mand, han var i alle Henseender den gode Borger.«

»Min Læretid var jo ellers ikke altid lige morsom, navnlig da ikke dens første Periode. Jeg var som Dreng lidt for blød i Sindet og kunde derfor daarlig tage imod Skænd.

Jeg husker en af de første Gange, jeg skulde med min Mester ud at lave noget Malerarbejde paa Landet. En Karl kom kørende efter os. Malervarerne havde jeg efter Ordre pakket sammen; men som den Nybegynder, jeg var, havde jeg glemt noget af det, Mester havde givet Besked om skulde med i Vognen. Ikke blot dette gav Ubehageligheder, men ogsaa dette, at jeg kom med mit Arbejdstøj pakket ind i et meget stort, mønstret, rødt Lommetørklæde. »Har du ikke engang en Vadsæk!« raabte Mester til mig. Det kan godt være, at jeg i alt for høj Grad lignede den pantsatte Bondedreng, saadan som jeg kom der med min Bylt under Armen. Min Mesters Kone, som var ude ved Vognen, saa maaske, at der var lidt vaadt i mine Øjne, og saa, lige inden vi kørte, kom hun hen til mig med en lille Pakke, som hun stak til mig, mens hun hviskede: »Du skal ikke være ked af det, lille Jens, Hanssen mener det ikke saa slemt.« Da jeg, siddende paa Bagfjælen mellem Malersagerne aabnede for den lille Pakke, viste den sig at indeholde tre »Femøresstykker«, som vi den Gang kaldte Wienerbrødene. Disse Femøresstykker bør ikke glemmes her i min Beretning, for de gjorde mig godt, ikke blot fordi de smagte herligt, men mest fordi jeg følte, at det var en Moder, der havde trøstet en Dreng, som følte sig lidt ensom i den fremmede Verden.

Det kunde være meget forskellige Ting, jeg fik Skænd for, naturligvis havde jeg ofte fortjent disse, men naar jeg blev skældt ud, fordi Stilladsbrættet, som Mester stod paa mellem to Stiger, tyngedes lidt yderligere ned, naar jeg ogsaa kom derop, eller Mester bebrejdede mig, at jeg ikke — naar vi sammen skulde stryge et Loft — kunde naa saa godt som han, Mester var en meget høj Mand, saa var mine Fejl jo ikke saa lette at rette.

Alt i alt var jeg dog glad ved min Læretid, men dog allermest, da den var til Ende, og Dagen kom, da jeg blev Svend — med Svendestykke og det hele.

En Sommer arbejdede jeg som Malersvend hos min Lærermester . . . . «

Et lille Fødselsdagsrim til Far, d. 10. Aug. 1892.

Den gamle Maler ham holder vi a',
ham husker vi ogsaa paa Landet;
den gamle Maler skal ha' et Hurra,
for han er just ikke saa gammel eudda.
Saa gid, at vi længe den Glæde maa ha'
at træffe ham lige gemytlig og bra'
i hans Slot dernede ved Vandet.

Ludv. Jensen.

Fars sidste Leveaar blev i alle Henseender lettere og lysere end hans egentlige Manddomskaar havde været. Børnene var vokset til og klarede sig godt. Moder havde genvundet sit Helbred, og Forretningen var vokset, Tiderne blevet bedre. Saa havde han ogsaa den store Glæde at se Peters Børn vokse op og have dem om sig. Arne, den førstefødte og den eet Aar yngre Søster Ingrid, hørte saa længe Far levede lige saa meget til oppe hos Bedstefar og Bedstemor som nede i deres eget Hjem. Arne var ikke ret stor, da han paa egen Haand kravlede op ad Trapperne til Bedstefar, naar han hørte Sang og Musik deroppe fra, og før vi vidste af det, sad Arne og lyttede og kigede inde under det gamle taffelfor med Klaver. I Fars sidste Leveaar fulgte Arne tit Bedstefar alene paa hans daglige Spadsereure, naar Mor var forhindret i at kunne være med. Arnes lille Haand forsvandt i Bedstefars, men den hvilede trygt der, og Snakken gik livligt mellem de to. Arne var kun 6½ Aar, da Far døde, alligevel har Samlivet mellem dem vist været saa inderligt, at Arne er blevet paavirket af sin Bedstefar for Livstid. For mig, der har faaet Lov at beholde Arne i min Nærhed gennem hele mit Liv, har noget af Fars Kærlighed og Væsen altid slaet mig i Møde fra ham. Jeg bringer dig min Tak her, Arne, for livslang Kærlighed og Godhed mod din gamle Faster.

En tre Aar, før Far døde, mærkede vi ængstende Tegn paa Sygdom hos ham. Vor Huslæge sagde kun, det var lidt ved Tyktarmen; men trods alle Kure blev det ikke

bedre. I Eftersommeren 1892 gjorde han med Mor — som før nævnt — en Rejse til Zürich, hvortil de var indbudt af Broder Niels og hans Hustru, *Pauline Bär*, og paa deres Pung. Niels havde holdt Bryllup den 28. Okt. 1893, og Aaret efter den 8. Okt. 1894 fik de deres første Barn, Sønnen *Niels Christian Hansen*. Forældrene havde opsat Barnedaaben, til Far og Mor kunde være med. Og den lille Niels blev nu døbt i Rappershwyl Kirke med sine Bedsteforældre som Faddere. Det var en vidunderlig Tid for Far og Mor de 6 Uger, deres Schweizerophold varede, og det virkede meget oplivende og forfriskende paa Far. Dog blev vi slaæede af Fars frygtelige Blegthed, da vi gensaa ham og Mor ved Hjemkomsten. Det var rede heller ikke længe, før Besværlighederne igen tog Fart, og Far prøvede saa en Læge Møller i Aarhus, der erklærede, at Sygdommen skyldtes en Blyhvidtsforgiftning, der havde fremkaldt en Fortætning i Tyktarmen. Han gav god og nøje Besked om Diæt, Kur og Pleje, og med gryende Haab tog vi fat paa den nye Levevis. Far fik til det øvrige store Folkehold en »Mestersvend«, saa han selv kunde skaanes og nu kun skulde gaa rundt og se efter. Paa disse daglige Ture fulgtes han af Mor, der havde frasagt sig alt Arbejde i Huset for altid at kunne være om Far. — Sommeren 1896 gik, og gik godt. Hver Søndag var Far med Peter paa Fisketur i Sejlbaaden paa Himmelbjergsøerne. Mor og jeg tilbragte mange kvalfulde Timer hjemme i Angst for Far, for tit kom de først hjem ved Sengetid. Peter var vel en sikker Mand ved Sejl og Ror, og hans Grejer var altid i fin Orden, ligeledes vidste vi, at Peter var omsorgsfuld og omhyggelig for Far, som han endelig vilde have med sig. Baade Far og Søn vidste jo, de maatte skønne paa Timerne, de endnu kunde være sammen, men det udelukkede ikke, at vi dette sidste Aar altid var urolige, naar Far var udenfor vor Synsvidde. Sommeren igennem havde vi stadig Besøg af Slægten baade Fars og Mors, der endnu en Gang vilde være sammen med Far og Mor og sige far vel til ham. — Endnu den 18. Sept. var Far paa Udflugt med Højskoleforeningen, der havde Sejlur op gennem Søerne. Far stod da i Bagstaven af Skibet og sang sine Viser og Sange for Ungdommen, der klappede i Begejstring og stadig vilde have flere. Om Aftenen var der Bal i Salen, og Far dansede som altid. Mor og jeg sad forpinte paa Bænken og fulgte ham; og da Far kom og vilde have os til at danse, fik han Afslag hos os; i det samme kom Fransiska, og hun fik saa den sidste Dans med Far. For det blev sidste Gang, han var til Fest i Højskolehjemmet. — Ikke længe efter kom Broder Niels hjem fra Zürich og blev hos os en Maanedstid; da var Far den meste Tid sengeliggende, dog talte han meget med Niels om nyt og gammelt; hans Legeme var svagt; men hans Aand var frisk og levende. En Aften havde han været oppe en Timestid, men var da blevet meget daarlig og blev hjulpet i Seng. Vi stod alle om ham i Angst for at miste ham. Da kom Vennen, Hammer, som sikkert ogsaa troede, at Far laa paa det sidste. Han sagde: »Min kære gamle Ven, jeg kommer snart efter«. Men Far rejste sig op i Sengen, saa rundt paa os alle og begyndte at synge: Vor Gud han er saa fast en Borg. Hammer sang med, vi kunde ikke for Graad, men Far førte Salmen til Ende, lagde sig saa ned som altid, naar han laa godt, med Haanden under Kinden og sov ind. Vi fik endnu Lov at beholde Far en Tid, og vi var naaede til at sige Tak for hver Dag, der blev os skænket. — Niels maatte imidlertid rejse hjem til Zürich. Da han skulde sige far vel til Far, lagde han sig i Mors Seng, saa han havde sit Ansigt tæt ved Fars, og saa talte han stille fortroligt med ham om Gensyn her eller i Himlens Sale, saa Far til sidst fortrøstningsfuldt gav ham Haand og Mund til Afsked. Niels havde, før han rejste, gjort Fars Status op, og til Fars store Glæde vist, at det stod saa fint som aldrig før. — Efter Afskeden med Niels gik det alligevel hurtigere ned ad Bakke med Far, og den 17. Nov. Kl. 6 om Aftenen sov Far stille hen uden at have haft nogen egentlig Døds-kamp.

En Nekrolog, Egeberg skrev om Far, følger her.

DØDSFALD.
Aarhus Folkeblad.

Fra Silkeborg skrives til os:

Gamle Maler Hansen er død.

Vi ser ham saa tydelig for os, den høje, kraftige, bredskuldrede Mand, som han var i sin Velmagt. Vi ser ham ganske lidt ludende med lange Skridt vandre gennem Gaderne paa Vejen til et eller andet Arbejde, rastløs og foretagsom som han var.

Men vi husker især hans venlige, gode Øjne, som rettedes paa en, naar han stand-
sede og indlod sig i Samtale.

Der sad et elskværdigt Barn indenfor de Øjne. De kunde være deltagende, spør-
gende, fulde af formløst Lune, alt eftersom Stemningerne hurtig vekslede hos ham og under
Samtalen greb hans bløde Sind.

Han var som alle Stemningsmennesker fantasifuld, og opfyldt af Planer og Ideer,
hurtig fødte, vel ogsaa ofte hurtig forkastede.

Ved Siden af at være en sjælden dygtig Haandværker, var han tillige et ikke saa
ganske lille Stykke af en Kunstner, som maaske under Forhold, der ikke lagde saa stærkt
Beslag paa hans Arbejdskraft, kunde blevet noget betydeligt.

Mangen Bygning i vor By og Omegn kan vidne om hans uendelige Skønheds-
sans. Men gik han end tabt af Kunstnernavnet, saa har han paa anden Vis indskrevet sit
Navn med en Skrift, der ikke saa hurtig udslettes.

Han har som Borger i Byen været betroet betydningsfulde Hverv.

Vi skal kun nævne hans mangeaarige Virksomhed som Byrådsmedlem, for hvil-
ken han for ganske nylig jo blev hædret med Fortjenstmedaljen. Folk havde Tillid til Ma-
ler Hansen, og udgaaet af den almindelige Valgklasses Valg sattes han ind Gang paa Gang,
indtil han nu sidste Gang bestemt frabad sig Genvalg — maaske i Følelsen af, at Kræfterne
ikke ret længe vilde strække til.

Det, som særlig samlede Folks Tillid om ham, var sikkert Bevidstheden om, at
han var de smaas Ven og en Mand, der i enhver Henseende var frisindet. Man havde en
Følelse af, at han forsumpede ikke, han havde et ungt Sind, ogsaa da hans Haar blev hvidt,
og han stillede sig altid afgjort paa den Side, hvor der var Udvikling, og hvor Fremskrid-
tet lyste op.

Ja, det var mærkværdigt, hvor ung han blev ved at holde sig til det sidste. Syg-
dommen, Afmagten og Døden lige for Øjnene formaaede ikke at tage hans lyse Tro og
Barnesind fra ham. Ligesom der var et stort Fond af Livskraft i hans kraftige Skikkelse,
saaledes var der ogsaa et Lys over hans Livsanskuelse, som Døden ikke formaaede at slukke.

Et Sted især vil denne Mands Ungdomssind savnes. Det er i Højskoleforeningen,
hvis Formand han til for et Aar siden havde været, og i hvis Bestyrelse han blev ved at
sidde til sin Død.

Denne Forening skylder ham uhyre meget.

Som tilhørende den ældre grundtvigske Kreds her i Byen — en Kreds, der er i
Færd med at tyndes ud — havde han en stærk Tro paa Højskolens Arbejde — omtrent
alle hans Børn har været paa Højskole — og han søgte efter Evne at faa Højskoletankerne
ledet ind i Byen gennem Foreningen.

Han forstod at omgaaes de unge, sætte sig ind i deres Tankegang og være ung
med dem, samtidig med, at hans Nærværelse lagde Dæmper paa al Vildhed og bidrog
mægtig til Bevarelsen af den gode Aand og Tone.

At han endelig indenfor Sangforeningen deromme var den egentlige Drivkraft, er
jo nok som bekendt. Som lidenskabelig Elsker af Sang og Musik blev han aldrig træt af
at holde sammen og mande op.

Men foruden det ungdommelige over ham, havde han endnu en stor Egenskab — vel den største hos ham: Han førte, i ethvert Forhold, hvori han stilledes, altid sit Hjærte med sig.

Maaske hans Følelse undertiden tilslørede hans Omdømme i de Sager, han var med at behandle, maaske kunde han trængt til lidt mere koldt Hoved, der kunde have reguleret hans stærke, umiddelbare Følelsesudslag — maaske? Men den Varme, der var over Hansens Indlæg i den offentlige Debat, var alligevel velgørende og gjorde sin Virkning ved sin Umiddelbarhed og Ærlighed.

Kan det varme Hjærte end til Tider faa Udviklingen til at slaa en unødvendig Kurve, saa virker dets Tilsyneladelse altid opbyggende og hjælper til, at befæste den Tro paa og Tiltro til Mennesker, som ofte har saa ondt ved at begaa sig her i Verden.

Gamle Hansen var af disse opbyggende og befæstende Naturer.

Vi ved ikke nogen større Ros at sige om ham.

Og lad os saa til Slutning ønske, at Mindet om hans velførte Liv i det hyggelige og kærlige Hjem, han ved den ubønhørlige kolde Død er bleven reven ud af, maa være til dyb Trøst for dem, der staar tilbage med Sorgen og Savnet.

TO DØDSFALD.

Udklip af Silkeborg Avis 18/11 96.

I de sidste Par Dage har Døden berøvet vor By to af dennes gamle, virksomme og ansæte Haandværkere.

I Mandags Morges døde Malermester C. Nielsen, 69 Aar gl., og i Aftes Kl. 7 lukkede Malermester C. P. Hansen sine Øjne i Døden efter et langvarigt, haabløst Sygeleje.

»Gamle Maler Hansen«s høje, velkendte Skikkelse vil blive savnet i vor By, hvor han nød en meget stor Popularitet og hvor han ogsaa har beklædt adskillige Tillidshverv.

Indtil sidste Nytaar var Hansen, der blev 63 Aar gammel, saaledes Medlem af Silkeborg Kommunalbestyrelse, hvor han havde haft Sæde i 24 Aar. For sin Gjerning hér blev han — som man vil erindre — for kort Tid siden hædret med Fortjenstmedaljen. Og saa i Bestyrelsen for Højskolehjemmet, som Hansen havde været med at stifte, indtog han en fremragende Plads, som det al Tid var ham inderlig kjært at røgte, og som han tro beklædte til det sidste, trods Sygdom og Svaghed.

Derfor vil Budskabet om hans Død, ikke mindst af Højskolehjemmets Medlemmer, blive modtaget med Vemod og Deltagelse, og enhver, der nogensinde er kommen blot i fjærneste Berøring med den venlige, hjælpsomme Mand, vil længe mindes »gamle Maler Hansen«.

FARVEL.

Ved Maler Hansens Jordefærd i Gaar sang Højskoleforeningens Sangforening et smukt Farvel, skrevet i Dagens Anledning. Det var kendeligt, at Sangernes Stemning havde Indflydelse paa Udførelsen, der enkelte Steder var mindre sikker end ellers. Men Sangen og Farvellet formaade alligevel paa en smuk Maade at fæstne den Stemning, som Pastor Viøbergs varme og dygtige Tale havde vakt hos den store Forsamling.

Det lille »Farvel« lød saaledes:

Den svinder, dækkes, lig en Himmel blaa,
den glade Tid vi mindes skal med Ære,
og de, som bar den, ind i Natten gaa
— vor kære Ven var ogsaa med at bære.

Vor Tro blev mindre lys og mindre glad,
og Hjærterne blev tunge — ikke kolde —
og de, som fulgtes, skiltes ofte ad,
og under Angst vi vore Hænder folde.

Farvel du lyse Tid med Himmel blaa,
som gæstede de grønne, danske Vange.
Farvel, du glade Flok, som vi saa gaa
hen over Vangene med glade Sange!

Farvel! Din lyse Tro, vor kære Ven,
vi ville mindes gennem Tider trange,
og saa maaske dit Haab vil gaa igen,
naar nye Tider synger nye Sange.

Edv. Egeberg.

JORDEFÆRD.

Silkeborg Avis den 25. November.

Man saa i Gaar, at Maler Hansen ikke var nogen almindelig Mand. Et saa stort Ligfølge har kun sjældent været set i Silkeborg; i Kirken var ca. 500 Mennesker. Rundt omkring i Byen var der Flag paa halv Stang; omtrent fra hvert Hus i Vestergade vajede Dannebrog. Kisten var dækket af smukke Kranse; i Koret var hensat store Bladplanter, og omtrent hele Vestergade igennem var der strøet Grønt.

Ialt var sendt over 200 Kranse og Kors. Mange af Kransene var forsynede med lange Baand, nogle med Inskription. Navnlig skal vi nævne en Sølvkrans fra Højskoleforeningen: Blomsterdekorationer fra Silkeborg Byraad, Højskoleforeningens Sangforening, Aarhus Højskoleforening, Tømrermesterforeningen, Detailhandlerbanken, Malermesterforeningen, Seminariets og Realskolens Lærerpersonele og fra Hansens Svende.

Byraadet var mødt in pleno, og tillige en Del af de gamle Byraadsmedlemmer. Pastor Viberg holdt Talen i Kirken og besørgede Jordpaakastelsen. Præsten omtalte Hansen som en kærlig Familiefader, den flittige Arbejder og som den højtagede Borger, hvem Medborgerne trygt og gerne betroede Tillidshverv. Han havde en aaben Sans for Sang, for Poesi, for Kunst, og for alt skønt, han havde en fast Tro paa Kristendommens Sandheder. Og han stod aabent ved sine Anskuelser i Kampens Dage.

Ved Graven takkede Hansens Svigerson, Seminarielærer Hansen, det store Følge og den afdødes mange Venner for udvist Opmærksomhed og Venlighed under Sygdommen og ved Begravelsen.

Nedenstaaende lille Digt af Thora Brejby Christensen er skrevet til Mors Fødselsdag, 25. Oktober 1901. Det giver dog sparsomt et lille Glimt af Mor.

I det Hansenske Hus paa Bakken
færdes en venlig, aldrende Frue;
ej er hun med paa megen Snakken,
men Øjets Glans røber Kærligheds Lue,
der straalere ud fra to lysende Kærter
meddelende Varme til Vennehjerter.

Jeg glemmer aldrig det første Møde,
da jeg traf Hr. og Fru Hansen sammen.
Det var to Aar, førend Hansen døde.
Jeg mærked et Pust af Fryd og Gammen,
et eget Velvære og Fred derinde,
som siden mig aldrig er gaaet af Minde.

Ja, kært er mistet, De tit har prøvet,
naar nu paa Aarsdag De ser tilbage.
— »Atter Oktober« — visnet er Løvet,
vemodigt det minder om svundne Dage.
Dog end har de Døtre og Sønner kære,
som altid vil gode mod Moder være.

Ok ej maa forglemmes Puslinger smaa,
som altid glade for Bedstemor ere.
De ved, hun kan dem saa godt forstaa,
selv om de imellem kan være tvære.
Ja, herom er visselig meget at sige,
dog tror jeg, det klogest er nu at tie.

Mor overlevede Far i 14 Aar. Hun boede sammen med mig i den gamle Ejendom ved Søen, og vi havde det godt sammen. Vi forstod hinanden omtrent som to jævnaldrende og aandsbeslægtede kan det. De sidste Aar var Mor svag efter et apoplektisk Tilfælde; men det milde, taalmodige og taknemmelige Sind beholdt hun til det sidste, saa hun var let at pleje selv det sidste Aar, da hun stadig maatte ligge i Sengen. Mor havde ogsaa den Glæde at have flere af sine Børn og Børnebørn om sig. Kun Niels var jo bosat i Schweiz, og Jutta havde siden 1900 været ude som Lærerinde først ved Vejen Realskole siden ved Slagelse højere Pigeskole; men hver Ferie vendte hun jo hjem og var hos Mor.

De øvrige, Peter, Marie og Johanne var alle tre gifte og bosatte i Silkeborg.

Peter havde 5 Børn, Marie 3 og Johanne 5, og Mor saa dem vokse til og blive store og dygtige. Jutta var blevet forlovet om Vinteren 1910. Hendes Bryllup skulde staa i Begyndelsen af August. Men Mor oplevede ikke Højtidsdagen. Fra Pinsedagene, da Jutta havde været hjemme med sin Kæreste, var det stadig gaaet tilbage med Mors Helbred, og Søndag den 17. Juli Kl. 3 om Eftermiddagen drog vor kære Moder sit sidste Suk. Hendes

Seng stod foran den aabne Havestuedør, og her havde hun Sommeren igennem fulgt Blomsternes og Fuglenes Liv ude i Haven indtil de aller sidste Uger. Med sit kærlige Sind havde hun i lyse Øjeblikke takket og trøstet mig, der nu blev alene. »Naar jeg nu er gaaet bort«, sagde hun engang, »saa vil der komme Bebrejdelser og plage dig: dem undgaar man ikke; men saa maa du endelig huske, at jeg har tilgivet dig alt, hvad der kan have været. Jeg husker intet, kun Tak for din Kærlighed«.

Saa blev der tomt og øde i det gamle Hjem ved Søen. Det blev svært at leve der og se det smukke gamle forsvinde for en ny Tids Foretagsomhed. — Ejendommen kom paa fremmede og unænsomme Hænder, og der er kun lidt tilbage nu, der minder om vor Barndoms og Ungdoms Hjem.

Nedenstaaende Sang af Egeberg blev sunget af Højskoleforeningens Sangkor ved Moders Begravelse:

FARVEL.

Et trofast Liv i Fryd og Sorg gled hen,
mens Søen gik sin stille Gang derude,
og hvad du leved' rigt, det voksed op igen
i Slægten, som du fulgte fra din Rude.

Men Strømmen gled, og lang blev Tidens Vej,
og gammel blev tilsidst den stille Kvinde,
men dine milde Øjne mistede du ej,
og der var altid Fred, hvor du var inde,

Nu endtes saa den stille Daad og Drøm,
og du gled ud paa større Vandes Bølger;
men du er ikke ene paa den mørke Strøm,
thi manges Kærlighed dig stille følger.

Og Baandet til den høje aldrig brast
— Guds Fred med dig, med vore kære døde!
Han styrke vil vor Tro, saa vi kan holde fast,
at vi skal dem paa andre Strande møde.

E.